

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΣΤΗ ΜΑΝΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ».**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

ΤΣΕΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: ΜΑΥΡΟΕΙΔΟΓΓΟΝΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΑΜ: 2004059

ΠΟΥΛΙΑΣΗ ΕΛΕΝΗ ΑΜ:2004177

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2010

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για τις πολύτιμες κατευθύνσεις και για την υποστήριξη τους όλο αυτό το διάστημα τους επιβλέποντες καθηγητές μας κα. Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία και τον κ. Τσέκο Θεόδωρο. Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε, τους εργαζόμενους των Δήμων της Μάνης και του Δήμου της Πάτρας, καθώς και όλους εκείνους που βοήθησαν στην πραγματοποίηση αυτής της εργασίας.

Μαυροειδόγγονα Δέσποινα

Πουλίαση Ελένη

Περίληψη

Η παρούσα εργασία γίνεται στα πλαίσια των πτυχιακών εργασιών του τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας, του ΤΕΙ Καλαμάτας. Το θέμα της εργασίας είναι: *«Δημόσια πολιτική σε τοπικό επίπεδο. Η περίπτωση της πολιτιστικής πολιτικής στη Μάνη και την Πάτρα».*

Στο πρώτο μέρος της εργασίας αναλύουμε την έννοια του πολιτισμού και την σχέση του με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και στο δεύτερο μέρος παρουσιάζουμε την άσκηση πολιτιστικής πολιτικής των δήμων Μάνης και Πατρών. Στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ερευνών που θα γίνουν για την πολιτιστική πολιτική των δύο δήμων καθώς και τη σύγκριση των αποτελεσμάτων.

Σκοπός της έρευνας είναι να μάθουμε ποια είναι η άποψη των μονίμων κατοίκων της Μάνης και της Πάτρας, για την πολιτιστική πολιτική που ασκούν οι τοπικές αρχές στον τόπο τους.

Η έρευνα έγινε με μορφή ερωτηματολογίου. Περιλάμβανε έντεκα ερωτήσεις, εκ των οποίων οι τρεις αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων και οι άλλες οκτώ αφορούν την άσκηση πολιτιστικής πολιτικής του κάθε τόπου.

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε με προσωπική συνέντευξη στον κάθε κάτοικο από τις δύο σπουδάστριες. Πιο συγκεκριμένα η Μαυροειδόγγονα Δέσποινα ανέλαβε την έρευνα στην Μάνη και η Πουλίαση Ελένη στην Πάτρα.

Στην περιοχή της Μάνης απαντήθηκαν πενήντα ερωτηματολόγια, ενώ στην Πάτρα απαντήθηκαν εκατό. Η διαφορά αυτή στον αριθμό των ερωτηματολογίων οφείλεται στο μέγεθος του πληθυσμού της κάθε περιοχής.

Και στις δύο περιοχές δόθηκε το ίδιο ερωτηματολόγιο, με σκοπό την σύγκρισή τους στο τέλος της έρευνας και την διεξαγωγή συμπερασμάτων.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στη χώρα μας συστηματική και διευρυνόμενη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στον τομέα του πολιτισμού από την κεντρική στην περιφερειακή διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση. Με βάση τον νέο κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ανατίθεται στους ΟΤΑ η διοργάνωση φεστιβάλ και εκδηλώσεων, η ίδρυση πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, η προστασία μουσείων και μνημείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Παράλληλα, προωθούνται οι πολιτιστικές ανταλλαγές σε διεθνές επίπεδο και κατοχυρώνεται ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην κατεύθυνση της ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού.

Η πολιτιστική μας κληρονομιά είναι ταυτόχρονα η ευτυχία και η δυστυχία της χώρας μας. Ευτυχία γιατί μας προσφέρει την μοναδικότητα του ελληνικού πολιτισμού, τη βαριά βιομηχανία μας, τον καλύτερο πρεσβευτή της χώρας μας στο εξωτερικό. Δυστυχία γιατί, για να αποδείξουμε το σεβασμό μας σε αυτό τον πολιτισμό απαιτείται πολλή δουλειά και κυρίως τεράστια ποσά, πολλαπλάσια απ' όσα είναι δυνατό να διατεθούν από μια χώρα σαν την Ελλάδα.

Η πολιτιστική πολιτική ή πολιτική πολιτισμού είναι η συγκεκριμένη πολιτική που ασκείται από το κράτος. Η νέα ιδέα της πολιτικής πολιτισμού είναι ότι το κράτος δημιουργεί τις δομές, όπου θα στηριχθούν τα ζωντανά κοινωνικά κύτταρα πολιτισμού για να αναπτύξουν τη δράση και τη δημιουργικότητά τους. Οι ανάγκες για τέτοιες δομές έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια πολυδιάστατες καθώς και η αγορά του πολιτισμού διευρύνεται.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	5
Εισαγωγή.....	9
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ.....	10
Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ – ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ .	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	11
ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	11
1.1 Ο ορισμός του πολιτισμού	11
1.2 Η σημασία της λέξης «πολιτισμός»	12
1.3 Πολιτισμός και Τοπική αυτοδιοίκηση.....	13
1.4 Η πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας	15
1.5 Ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς στο εξωτερικό.....	16
1.5.1 Πολιτιστικές εκδηλώσεις μέσω του Υπουργείου εξωτερικών.....	18
1.5.2 Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	20
ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.	20
2.1 Προαγωγή της πλούσιας κληρονομιάς της Ευρώπης	20
2.2 Πολιτισμός. Ένας σημαντικός τομέας	20
2.3 Η βοήθεια της Ευρώπης.....	21
2.4 Το πρόγραμμα CULTURE (Πολιτισμός)	22
2.5 Πολιτιστικές πρωτεύουσες	22
2.6 Το χάρισμα των γλωσσών.....	23
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	24
Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΜΑΝΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	25

Η ΜΑΝΗ	25
3.1 Γενικά	25
3.2 Διοικητική Οργάνωση.....	26
3.3 Η Ιστορία της Μάνης	27
3.4 Πολιτιστικά στοιχεία Μάνης	29
3.5 Άσκηση πολιτιστικής πολιτικής από την Μάνη.....	31
3.5.1 Πολιτιστικοί σύλλογοι Μάνης - εκδηλώσεις	31
3.5.2 Πολιτιστικό κέντρο Δήμου Λεύκτρου.....	32
3.5.3 Πολιτιστικές εκδηλώσεις Δήμου Γυθείου.....	33
3.5.4 Πολιτιστικό καλοκαίρι Δήμου Οιτόλου.....	33
3.5.5 Φεστιβάλ Μάνης	34
3.5.6 Πολιτιστικές εκδηλώσεις Δήμου Σμήνου.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	36
Η ΠΑΤΡΑ	36
4.1 Γενικά	36
4.2 Η Ιστορία της Πάτρας	37
4.3 Λιμένας Πατρών.....	39
4.4 Άσκηση πολιτιστικής πολιτικής από την Πάτρα.....	42
4.4.1 Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας (ΔΕΠΑΠ)	42
4.4.1.1 Οργανόγραμμα Δ.Ε.Π.Α.Π.	43
4.4.1.2 Χώροι εκδηλώσεων.....	44
4.4.2 Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.).....	45
4.4.2.1 Οργανόγραμμα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.	46
4.4.2.2 Τα Θέατρα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	47
4.4.3 Δημοτικό Ωδείο Πατρών	47
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ	50
ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΜΑΝΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο	51
Η ΕΡΕΥΝΑ	51
5.1 Υλικό – μέθοδος της έρευνας.....	51
5.2 Αποτελέσματα της έρευνας για την Μάνη.....	52
5.2.1 Δημογραφικά στοιχεία	52

5.2.2 Παρακολούθηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων.....	55
5.2.3 Αντιπροσώπευση της πολιτιστικής κληρονομιάς.....	56
5.2.4 Παρουσία των κατοίκων στις εκδηλώσεις.....	58
5.2.5 Τιμή εισιτηρίου	59
5.2.6 Ανταπόκριση των τουριστών στις εκδηλώσεις	60
5.2.7 Ο λόγος επίσκεψης των τουριστών.....	61
5.2.8 Ενέργειες τοπικών αρχών	63
5.2.9 Ενέργειες για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς	64
5.3 Αποτελέσματα της έρευνας για την Πάτρα.....	66
5.3.1 Δημογραφικά στοιχεία	66
5.3.2 Παρακολούθηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων.....	69
5.3.3 Αντιπροσώπευση της πολιτιστικής κληρονομιάς.....	70
5.3.4 Παρουσία των κατοίκων στις εκδηλώσεις.....	72
5.3.5 Τιμή εισιτηρίου	73
5.3.6 Ανταπόκριση των τουριστών στις εκδηλώσεις	74
5.3.7 Ο λόγος επίσκεψης των τουριστών.....	75
5.3.8 Ενέργειες τοπικών αρχών	77
5.3.9 Ενέργειες για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο	80
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	80
6.1 Δημογραφικά στοιχεία	80
6.1.1 Ηλικία.....	80
6.1.2 Φύλο	82
6.1.3 Μορφωτικό Επίπεδο	83
6.2 Παρακολούθηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων	84
6.3 Αντιπροσώπευση της πολιτιστικής κληρονομιάς.....	86
6.4 Παρουσία των κατοίκων στις εκδηλώσεις	87
6.5 Τιμή εισιτηρίου	89
6.6 Ανταπόκριση των τουριστών στις εκδηλώσεις.....	90
6.7 Ο λόγος επίσκεψης των τουριστών	92
6.8 Ενέργειες τοπικών αρχών	93
6.9 Ενέργειες για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς	95
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο	97
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	97

7.1 Συμπεράσματα για την Μάνη	97
7.2 Συμπεράσματα για την Πάτρα	99
7.3 Συγκριτικά Συμπεράσματα	101
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	104
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ.....	106
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	106
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	107

Εισαγωγή

Στο πρώτο μέρος της εργασίας αναλύουμε την έννοια του πολιτισμού και την σχέση του με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και στο δεύτερο μέρος παρουσιάζουμε την άσκηση πολιτιστικής πολιτικής των δήμων Μάνης και Πατρών. Στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ερευνών που θα γίνουν για την πολιτιστική πολιτική των δύο δήμων καθώς και τη σύγκριση των αποτελεσμάτων.

Η εργασία χωρίζεται σε τρία μέρη:

Το πρώτο μέρος αναφέρεται στην δημόσια πολιτική σε τοπικό επίπεδο και την άσκηση πολιτιστικής πολιτικής. Πιο συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο, αναλύεται η έννοια του πολιτισμού και η σημασία της λέξης αυτής, η σχέση του πολιτισμού με την ΤΑ, η πολιτιστική κληρονομιά της χώρας μας καθώς και η ανάδειξή της στο εξωτερικό. Στο δεύτερο κεφάλαιο, αναλύεται η άσκηση πολιτιστικής πολιτικής από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στην πολιτιστική πολιτική της Μάνης και της Πάτρας. Πιο συγκεκριμένα το τρίτο κεφάλαιο, αναφέρεται στη Μάνη. Στην διοικητική της οργάνωση, στην ιστορία της, στα πολιτιστικά στοιχεία της καθώς και στην ανάλυση των πολιτιστικών της εκδηλώσεων. Το τέταρτο κεφάλαιο, αναφέρεται στην Πάτρα. Στην ιστορία της, στο ιστορικό λιμάνι της καθώς και στους φορείς της που ασκούν την πολιτιστική πολιτική.

Το τρίτο μέρος αναφέρεται στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε στους δήμους Μάνης και Πάτρας. Στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύεται το υλικό και η μέθοδος της έρευνας, καθώς και τα αποτελέσματά της. Τέλος στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας.

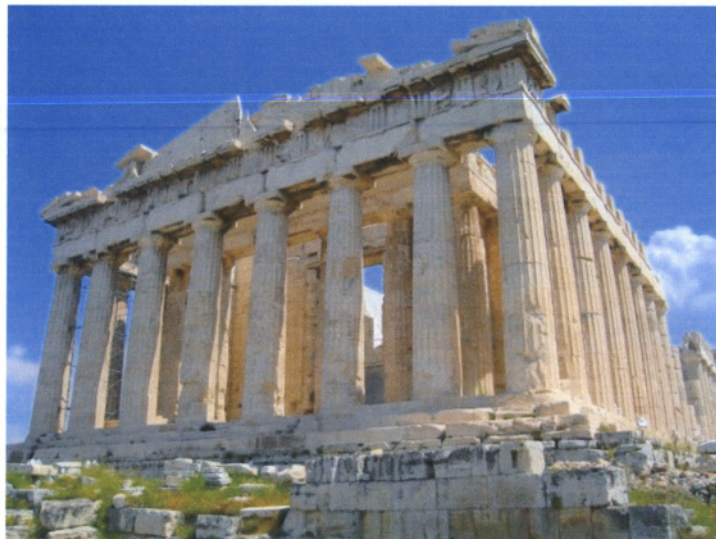
Στο τέλος της εργασίας παρουσιάζεται το ερωτηματολόγιο της έρευνας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1.1 Ο ορισμός του πολιτισμού

Ο πολιτισμός παρουσιάζει θεμελιακό πρόβλημα ορισμού, και ίδιο φαίνεται πως συμβαίνει και με τον συγγενή του όρο «κουλτούρα». Και οι δύο αυτοί όροι αντανακλούν μέσα από τις διαφορετικές σημασίες που τους έχουν κατά καιρούς αποδοθεί και τις διαφορετικές χρήσεις στις οποίες έχουν αξιοποιηθεί πολλές καίριες ιδέες, συνθήκες, εμπειρίες και συγκρούσεις που προσδιόρισαν τη φυσιογνωμία και την εξέλιξη της σύγχρονης εποχής.¹

Η λέξη πολιτισμός, καθώς και η συγγενής της και συχνά χρησιμοποιούμενη σήμερα ως συνώνυμη λέξη *κουλτούρα* εμφανίστηκαν ίσως απροσδόκητα αργά στην ιστορία. Η πρώτη χρήση τους εντοπίζεται στη Δ. Ευρώπη κατά τα τέλη το 18ου αιώνα και την καθιέρωσή τους τον 19ο αιώνα, κατά την εποχή που αποκαλείται συνήθως νεότεροι χρόνοι ή νεωτερικότητα. Οι δύο αυτές λέξεις σε σύντομο χρονικό διάστημα απέκτησαν τόσο πολλές και διαφορετικές σημασίες, όσο και παρεξηγήσεις σχετικά με τον ορισμό τους.

Ουσιαστικά αναδείχθηκαν σε βασικούς όρους όλων των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, από τη φιλοσοφία και την αρχαιολογία, έως την ιστορία, την κοινωνιολογία και την εθνολογία. Ωστόσο, ακόμα και στο πλαίσιο της επιστημονικής χρήσης τους, φαίνεται πως δεν υπάρχει συμφωνία σε ότι αφορά στο νόημά τους.

Η λέξη *κουλτούρα* ειδικότερα είναι γλωσσικό δάνειο το οποίο στερείται παραγωγή στην ελληνική γλώσσα. Το σημαντικότερο πιθανώς πρόβλημα είναι ότι και οι δύο έννοιες δεν έτυχαν συστηματικής επεξεργασίας και εφαρμογής, καθώς δεν διαθέτουμε μακρά και πλούσια παράδοση στις κοινωνικές επιστήμες. Είναι

---

¹ Αναρτήθηκε από: <http://el.wikipedia.org>

ενδεικτική η μοίρα της «κουλτούρας», η ξενικότητα της οποίας προκαλεί συχνά αντιδράσεις. Προτάσεις έχουν γίνει προκειμένου να αποδοθεί η ξένη λέξη ως «πνευματική καλλιέργεια», «πνευματικός πολιτισμός», «πολιτιστικό σύστημα», «πολιτιστικό μόρφωμα» κ.α.

1.2 Η σημασία της λέξης «πολιτισμός»

Η λέξη πολιτισμός δηλώνει ή υποδηλώνει κυρίως ότι είναι δημιούργημα των ανθρώπων, αφότου άρχισαν να συνοικούν και άρα:²

- ✓ Να συνεργάζονται για λόγους ποικίλους (να παράγουν αγαθά, να αντιμετωπίζουν κινδύνους, να βελτιώνουν τους όρους ζωής).
- ✓ Να συνεννοούνται, να συνομιλούν, να διαμορφώνουν γλώσσα, να συμπαθούν και να βοηθούν αλλήλους.
- ✓ Να διαμορφώνουν συμφέροντα κοινά ή συγκρουόμενα με τους άλλους, οπότε χρειάζονταν και να διατυπώνουν κανόνες αμοιβαίας συμπεριφοράς, να γράφουν νόμους ή και να παραβιάζουν κανόνες και νόμους.
- ✓ Να διασκεδάζουν μαζί, να ερευνούν τον κόσμο μαζί, να απορούν μαζί για όσα είναι προσιτά για έρευνα ή είναι πέρα από τα φυσικά όρια του ανθρώπου και να αναζητούν απαντήσεις με την Εμπειρία, την Επιστήμη, τη Μυθολογία, τη Θρησκεία.
- ✓ Να φροντίζουν για καταγραφή της εμπειρίας, της γνώσης τους και μετάδοσή της σε άλλους: γείτονες, συνεργάτες, νεότερους (Εκπαίδευση).

---

² Βώρος, Κ., (2001), «Για την πολύπαθη έννοια του Πολιτισμού», αναρτήθηκε στο: www.voros.gr

την ανάγκη, τη χρησιμότητα ή την ομορφιά (ποικίλες μορφές κατοικίας και

- ✓ Να διαμορφώνουν θεσμούς για την προώθηση όλων των παραπάνω επιδιώξεων (π.χ. επαγγελματικές ενώσεις), για προστασία από τους άνομους (π.χ. αστυνομία), για προστασία από εξωτερικούς εχθρούς ή για επιδρομές εναντίον των άλλων (π.χ στρατούς), για τη μεταβίβαση εμπειρίας και γνώσης στους νεότερους (σχολεία), για την κοινή λατρεία έναντι απειλητικών ή
- ✓ Γύρω από κάθε θεσμό συγκροτούνται ομάδες συμφερόντων και διαμορφώνονται συνειδήσεις ατόμων ή ομάδων, που μπορούμε συνοπτικά να ονομάσουμε ως θεσμοθέτες, θεσμοφύλακες, θεσμολάτρες, συντηρητικούς ή ανατρεπτικούς ως προς τους υπάρχοντες θεσμούς (οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς, εκπαιδευτικούς, θρησκευτικούς, επιστημονικούς, καλλιτεχνικούς, ψυχαγωγικούς) ανάλογα με το αν νιώθουν ότι εξυπηρετούνται ή αδικούνται από τους υπάρχοντες θεσμούς.

Όλα τα επιτεύγματα μιας κοινωνίας, όλοι οι θεσμοί της και όλες οι ενέργειές της, που ωφελούν ή βλάπτουν τα μέλη της και τους γείτονές της (ειρήνη και πόλεμος, σχολεία και φυλακές, στρατοί άμυνας ή επιδρομής εναντίον άλλων, έργα φιλανθρωπίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων, βήματα παιδείας και συμπτώματα αναλφαβητισμού, έργα τέχνης και βομβαρδισμοί εναντίον άλλων, κηρύγματα αγάπης ή μίσους) όλα μαζί αποτελούν τον πολιτισμό αυτής της κοινωνίας.

1.3 Πολιτισμός και Τοπική αυτοδιοίκηση

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στη χώρα μας συστηματική και διευρυνόμενη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στον τομέα του πολιτισμού από την κεντρική στην περιφερειακή διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Όλα όμως τούτα δεν μπορούν να αποδώσουν καρπούς παρά μόνο αν συνδυαστούν με συστράτευση όλων των προοδευτικών δυνάμεων κάθε τοπικής κοινωνίας. Καθένας μας, λοιπόν, καλείται να αναλάβει το μερίδιο ευθύνης που του αναλογεί στο επίπονο και συνάμα γοητευτικό τούτο έργο, προκειμένου η τοπική αυτοδιοίκηση να αξιοποιήσει στο έπακρο το δομημένο χώρο που συνδέεται με αυτήν και ο οποίος εκλαμβάνεται ως θεμελιώδες στοιχείο της πολιτισμένης ανθρώπινης ύπαρξης.

Κατά πόσο όμως οι ΟΤΑ είναι έτοιμοι να αδράξουν τις ευκαιρίες αυτές; Κατά πόσο η στελέχωση τους, η οργανωτική τους δομή και η κουλτούρα τους επιτρέπουν να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων και να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του νέου τους ρόλου ως οργανισμών χάραξης πολιτιστικής πολιτικής; Προκειμένου τέτοιοι κίνδυνοι να αποσοβηθούν, οι τοπικοί άρχοντες οφείλουν κατ' αρχάς να αποποιηθούν την όποια μικροπολιτική και πρόχειρη λογική κατά την προσέγγιση του τομέα του πολιτισμού. Οι πρακτικές της ανάθεσης του πολιτιστικού προγραμματισμού σε ημέτερους και αδαείς, αλλά και η θεώρηση των δημοτικών επιχειρήσεων πολιτισμού ως οργάνων για την εξυπηρέτηση των όποιων άσχετων με τον πολιτισμό συμφερόντων, ανήκουν ή τουλάχιστον πρέπει να ανήκουν στο παρελθόν.

Καλούνται, επίσης, να αποποιηθούν την αναπαραγωγή των προτύπων λειτουργίας των κεντρικών μηχανισμών που όχι μόνο δεν αντιπροσωπεύουν οργανώσεις μάθησης και κοινωνικής δράσης, αλλά οδηγούν με περισσή ευκολία κάθε νέα ιδέα στον κάλαθο των αχρήστων. Σε αυτό το πλαίσιο καθίσταται επιτακτική η ανάγκη για ολιστικές προσεγγίσεις και στρατηγικά πλάνα που θα αντιπροσωπεύουν τη μοναδική πολιτιστική ταυτότητα κάθε περιοχής και θα ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες της ανάγκες. Βασικές προϋποθέσεις θεωρούνται η χαρισματική ηγεσία και η διάθεση για τομές στην πολιτιστικό τοπίο από πλευράς δημοτικών αρχόντων, η επένδυση στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στον τομέα του πολιτισμού, η εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών που εφαρμόζονται διεθνώς, η δικτύωση μεταξύ οργανώσεων και οι συνεργασίες ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Βάσει του νέου κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ανατίθεται στους ΟΤΑ η διοργάνωση φεστιβάλ και εκδηλώσεων, η ίδρυση πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, η προστασία μουσείων και μνημείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Η πολιτιστική μας κληρονομιά είναι ταυτόχρονα η ευτυχία και η δυστυχία της χώρας, βαριά βιομηχανία μας, τον καλύτερο προσβλεπτή της χώρας μας στο εξωτερικό, πολλή δουλειά και κυρίως τεράστια ποσά, πολλαπλάσια απ' όσα είναι δυνατό να

τα ίχνη, οι μαρτυρίες, τα βήματα της εξελικτικής πορείας στο χρόνο. Μνημεία, Της τέχνης, δηλαδή γλυπτική, ζωγραφική, αρχιτεκτονική, θέατρο, μουσική, χορός, τρόπο ζωής, όπως είναι η παράδοση, η χειροτεχνία, τα ήθη και τα έθιμα.

τόπο και το χρόνο, με τον άνθρωπο, το περιβάλλον και την ιστορία του. Τα ίχνη αυτού του πολιτισμού, τεκμήρια μοναδικά και ανεπανάληπτα, αποτελούν τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά ενός τόπου, μιας χώρας, ενός λαού, τα ιδιαίτερα εκείνα και η ανάδειξη των στοιχείων και των αξιών που εγγράφονται, στον ευαίσθητο και ευάλωτο πολιτιστικό χώρο είναι ευθύνη και φροντίδα της Πολιτείας.

Η γενική διατύπωση προγραμμάτων ανάδειξης των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων είναι ένα εξειδικευμένο και επιστημονικά πολυσύνθετο εγχείρημα με κοινωνικούς και υψηλού πολιτιστικού - τουριστικού επιπέδου στόχους. Λαμβάνοντας υπόψη τις αμφίδρομες επιδράσεις, θετικές και αρνητικές, πολιτισμού-τουρισμού και μη παραγνωρίζοντας την οικονομική διάσταση σε επίπεδο τοπικό, περιφερειακό και

---

³ Ζορμπά, Μ., (1997), «Σε τι χρειάζεται η πολιτιστική πολιτική;», *Εφημερίδα «Το Βήμα»*

δύο τάσεων. Αναπτυξιακή για τον τουρισμό και προστατευτική για τα πολιτιστικά αγαθά, έτσι ώστε η σχέση πολιτισμού-τουρισμού να μην μετατρέπεται σε βάνανυση σχέση κατανάλωσης.

Ποιο είναι, ή θα όφειλε να είναι, το εύρος του πεδίου της πολιτιστικής πολιτικής που ασκείται στη χώρα μας; Ποιοι οι στόχοι και ποια η στρατηγική και η διαχείρισή της; Πολύ συχνά θεωρείται ζητούμενο της πολιτιστικής πολιτικής εκείνο το φάσμα δεδομένων και συμπεριφορών που δεν είναι παρά το αποτέλεσμα ευρύτερων κοινωνικών διαδικασιών ή επιπέδου ανάπτυξης. Λέγεται, ότι πολιτισμός ενός τόπου είναι οι υπηρεσίες στα νοσοκομεία και στον δημόσιο τομέα ή η συμπεριφορά και οι καταναλωτικές συνήθειες των πολιτών, με μια λέξη ο τρόπος ζωής. Κανένας δεν θα μπορούσε να έχει αντίρρηση σε αυτό αν μιλούσαμε για τον πολιτισμό γενικώς, φιλοσοφώντας ή ηθογραφώντας. Στον βαθμό, όμως, όπου αποπειρόμαστε μια μεθοδολογική προσέγγιση της πολιτιστικής πολιτικής, το να ταυτίζουμε τον πολιτισμό με τη ζωή δεν θα βοηθούσε καθόλου στην κατανόηση των προβλημάτων. Η ιδέα ότι ο πολιτισμός είναι τα πάντα κινδυνεύει να έχει και την ακριβώς αντίθετη απάντηση.

Η πολιτιστική πολιτική ή πολιτική πολιτισμού είναι η συγκεκριμένη πολιτική που ασκείται από το κράτος. Η νέα ιδέα της πολιτικής πολιτισμού είναι ότι το κράτος δημιουργεί τις δομές, όπου θα στηριχθούν τα ζωντανά κοινωνικά κύτταρα πολιτισμού για να αναπτύξουν τη δράση και τη δημιουργικότητά τους. Οι ανάγκες για τέτοιες δομές έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια πολυδιάστατες καθώς και η αγορά του πολιτισμού διευρύνεται.

1.5 Ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς στο εξωτερικό

Στην εποχή μας, την εποχή της παγκοσμιοποίησης, της κατάρρευσης των παλαιών διαχωριστικών γραμμών, των ραγδαίων εξελίξεων, αλλά και των πολυπολιτισμικών

μεγάλο βαθμό στην ενίσχυση της διεθνούς εικόνας της χώρας με πολλαπλά οφέλη ως προς την άσκηση της εξωτερικής μας πολιτικής.⁴

Στο πλαίσιο αυτό η ελληνική παιδεία και η πολιτιστική μας κληρονομιά, καθώς και η σύγχρονη καλλιτεχνική και πνευματική δημιουργία μπορούν να λειτουργήσουν ως ισχυρά όπλα δημιουργώντας όρους ευρύτερης κατανόησης και θετικής αντιμετώπισης των εθνικών μας θέσεων από τη διεθνή κοινότητα. Παράλληλα προβάλλουν ως μέσο ουσιαστικής επαφής και επικοδομητικού διαλόγου σε παγκόσμιο επίπεδο, συντείνοντας, μέσω και της οικουμενικής τους διάστασης, στη διαμόρφωση συνθηκών ειρήνης και σταθερότητας, αλλά και απάμβλυνσης των όποιων διαφορών εμπεδώνοντας κλίμα αλληλοκατανόησης.

Υπό το πρίσμα αυτό, η προβολή του ελληνικού πολιτισμού και της διαχρονικότητάς του, με την ανάδειξη όλων των εκφάνσεών του και την παράλληλη σύμπραξη των φορέων της Πολιτείας και της κοινωνίας των πολιτών, δύναται να εξασφαλίσει συνέργεια δράσεων παρέχοντας δυνατότητες ανάληψης πρωτοβουλιών σε ένα ευρύ φάσμα τομέων.

Ως εκ τούτου, η μετουσίωση του αστείρευτου πολιτισμικού αποθέματός μας σε έργα, νοοτροπίες και πρακτικές διεθνώς συνιστά ουσιαστική συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής. Λειτουργεί παράλληλα ως δίοδος συνεργασίας μεταξύ των λαών, ως ήπιο αλλά και συνάμα αποτελεσματικό όπλο της εξωτερικής μας πολιτικής.

Τέλος, ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει και στη συμβολή των Ελλήνων της Διασποράς, οι οποίοι πάντοτε και με συνέπεια ενισχύουν τις εθνικές προσπάθειες σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης και αποτελούν πολύτιμο δίαυλο φιλίας και ανάπτυξης με τις χώρες διαμονής τους.

---

⁴ Η Ελλάδα στον Κόσμο, Υπουργείο Εξωτερικών, αναρτήθηκε στο <http://www.mfa.gr/www.mfa.gr/el-GR/Policy/Multilateral+Diplomacy/Culture/TargetsPriorities/>

1.5.1 Πολιτιστικές εκδηλώσεις μέσω του Υπουργείου Εξωτερικών

Το Υπουργείο, σε συνεργασία αφενός με τις Διπλωματικές και Προξενικές μας Αρχές στο εξωτερικό και αφετέρου με τους αρμόδιους ημεδαπούς φορείς (ΥΠΠΟ, ΥΠΕΠΘ, Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, Γ.Γ.Α.Ε., Εθνικό Θέατρο, Ε.Λ.Σ. Μουσεία κ.α.), ενισχύει και προωθεί προγράμματα πολιτιστικών, καλλιτεχνικών και γενικά κάθε φύσης ανταλλαγών και εκδηλώσεων – εκτός των Μορφωτικών Προγραμμάτων - η διοργάνωση των οποίων στοχεύει στην ανάδειξη και προβολή του εν γένει πολιτιστικού μας γίνεσθαι στο εξωτερικό (π.χ. Ημέρες Ελληνικού Κινηματογράφου, Εβδομάδες Ελληνικού Πολιτισμού με θέατρο, εκθέσεις, γαστρονομία, μουσική, συνέδρια, διαλέξεις, βιβλίο, ποίηση, λαογραφικές εκθέσεις, μουσικοχορευτικά συγκροτήματα κ.α.).

1.5.2 Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού

Το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού ιδρύθηκε το 1992 με έδρα την Αθήνα και με σκοπό την προβολή του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας σ' ολόκληρο τον κόσμο. Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και υπάγεται στο Υπουργείο Πολιτισμού. Διοικείται από Συμβούλιο το οποίο διορίζεται κάθε τέσσερα χρόνια.

Το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού έχει ως αποστολή την προβολή του ελληνικού πολιτισμού και τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας σε ολόκληρο τον κόσμο. Από της ιδρύσεώς του το 1992, το ΕΙΠ έχει δημιουργήσει Παραρτήματα στην Οδησσό, στην Αλεξάνδρεια και στο Βερολίνο, ενώ στο Λονδίνο, στη Βιέννη, στις Βρυξέλλες, και στην Ουάσιγκτον λειτουργούν Γραφεία Εκπροσώπων. Το διάστημα 2007-2009

ίδρυσε Εστίες Ελληνικού Πολιτισμού στην Τεργέστη, στο Βελιγράδι, στο Βουκουρέστι, στα Τίρανα, στη Σόφια και τη Μελβούρνη. Το Ίδρυμα προσφέρει μαθήματα Ελληνικής γλώσσας, οργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις, εκδίδει βιβλία και διαθέτει δανειστικές βιβλιοθήκες στα Παραρτήματά του, ανοιχτές στο κοινό.

Στα κεντρικά Γραφεία του Ιδρύματος, οργανώνεται αυτή την εποχή η Βιβλιοθήκη του ελληνικού πολιτισμού στο κτίριο που σχεδιάστηκε ειδικά για το σκοπό αυτό. Στο χώρο του υπό διαμόρφωση κτιρίου υπάρχει η δυνατότητα φιλοξενίας επιστημόνων, μελετητών και επίτιμων προσκεκλημένων του ΕΙΠ. Το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού είναι επικεφαλής του ελληνικού δικτύου του Ιδρύματος Anna Lindh για την Ευρωμεσογειακή Συνεργασία και μέλος της EUNIC (Ένωση Μορφωτικών Ινστιτούτων χωρών μελών της ΕΕ).

Το ΕΙΠ αναπτύσσει δραστηριότητες μέσω των Παραρτημάτων του στην Αλεξάνδρεια, το Βερολίνο, την Τεργέστη, την Οδησό, μέσω των εκπροσώπων του στο Λονδίνο, τη Μόσχα και το καθώς και σε άλλες πόλεις και χώρες, σε συνεργασία με μορφωτικούς και πολιτιστικούς φορείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.

2.1 Προαγωγή της πλούσιας κληρονομιάς της Ευρώπης

Η Ευρώπη είναι υπερήφανη για την πολιτιστική της πολυμορφία. Μπορεί η γλώσσα, η λογοτεχνία, το θέατρο, ο χορός, οι εικαστικές τέχνες, η αρχιτεκτονική, η χειροτεχνία, ο κινηματογράφος και οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές να προέρχονται κάθε φορά από μια συγκεκριμένη χώρα ή περιφέρεια, εκπροσωπούν όμως την κοινή πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση σκοπεύει να διαφυλάξει και να στηρίξει αυτή την πολυμορφία και να την καταστήσει προσιτή σε άλλους.⁵

2.2 Πολιτισμός. Ένας σημαντικός τομέας

Οι κλάδοι πολιτιστικής δραστηριότητας στην ΕΕ - κινηματογράφος και οπτικοακουστικά μέσα, εκδόσεις, μουσική και χειροτεχνία - αποτελούν επίσης σημαντικές πηγές εισοδήματος και απασχόλησης, καθώς απασχολούν περισσότερα από 7 εκατομμύρια άτομα. Η ΕΕ εφαρμόζει προγράμματα στήριξης για ορισμένους πολιτιστικούς κλάδους, ενθαρρύνοντάς τους να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που προσφέρουν η ενιαία αγορά και οι ψηφιακές τεχνολογίες. Φροντίζει επίσης για τη δημιουργία ενός δυναμικού περιβάλλοντος για τις βιομηχανίες αυτές περιορίζοντας τη γραφειοκρατία, εξασφαλίζοντας ευκολότερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση, στηρίζοντας τα ερευνητικά προγράμματα και ενθαρρύνοντας τη συνεργασία με εταίρους εντός και εκτός της Ένωσης.

---

⁵ Ανακτήθηκε από: http://europa.eu/pol/cult/index_el.htm

Επίσης, η Ένωση συμπεριλαμβάνει την πολιτιστική διάσταση σε πολλές άλλες πολιτικές, όπως στην εκπαίδευση (π.χ. εκμάθηση γλωσσών), την επιστημονική έρευνα, τη στήριξη τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας, καθώς και την κοινωνική και περιφερειακή ανάπτυξη.

2.3 Η βοήθεια της Ευρώπης

Σο πλαίσιο της περιφερειακής της πολιτικής, η ΕΕ χρηματοδοτεί μουσικά σχολεία, αίθουσες συναυλιών και στούντιο ηχογράφησης. Χρηματοδότησε επίσης την ανακαίνιση ιστορικών θεάτρων όπως του Teatro del Liceu στην Βαρκελώνη και της όπερας Fenice στη Βενετία που καταστράφηκαν από πυρκαγιά το 1994 και το 1996 αντίστοιχα.

Στις κατευθυντήριες γραμμές της για το Περιφερειακό Ταμείο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητά από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να προωθήσουν την πολιτιστική ανάπτυξη σε φτωχότερες περιφέρειες για να τις βοηθήσουν να επιβεβαιώσουν την ταυτότητά τους, να προσελκύσουν τουρισμό και να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας σε τομείς όπως οι υπηρεσίες σε απευθείας σύνδεση (online) και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Η ΕΕ συμβάλλει στην αποκατάσταση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

2.4 Το πρόγραμμα CULTURE (Πολιτισμός)

Ένα από τα σημαντικότερα προγράμματα της ΕΕ, το πρόγραμμα CULTURE, έχει πλέον καθιερωθεί. Με τη σημερινή του μορφή πρόκειται να διαρκέσει από το 2007 έως το 2013 με συνολικό προϋπολογισμό ύψους 400 εκατομμυρίων ευρώ περίπου. Καλύπτει όλες τις μη οπτικοακουστικές πολιτιστικές δραστηριότητες.

Συγκεκριμένα, οι στόχοι του τρέχοντος προγράμματος CULTURE είναι οι εξής:

- αύξηση της ευαισθητοποίησης για πολιτιστικά στοιχεία που έχουν σημασία για την Ευρώπη και διατήρηση των στοιχείων αυτών
- προώθηση της διακρατικής κινητικότητας των εργαζομένων στον τομέα του πολιτισμού
- ενθάρρυνση της διακρατικής κυκλοφορίας των καλλιτεχνικών και πολιτιστικών έργων και προϊόντων
- ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου.

2.5 Πολιτιστικές πρωτεύουσες

Το πρόγραμμα Πολιτιστικές πρωτεύουσες αποσκοπεί στην προβολή της εξαιρετικής πολυμορφίας του ευρωπαϊκού πολιτισμού, με ταυτόχρονη υπενθύμιση της κοινής πηγής από την οποία πηγάζει μεγάλο μέρος αυτού.

Κάθε χρόνο, μία ή δύο πόλεις επιλέγονται ως πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης και με τον τρόπο αυτό λαμβάνουν χρηματοδοτική ενίσχυση από το πρόγραμμα CULTURE. Με την ενίσχυση αυτή χρηματοδοτούνται εκθέσεις και εκδηλώσεις που προβάλλουν την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης και της περιφέρειάς της καθώς και ένα ευρύ φάσμα παραστάσεων, συναυλιών και άλλων θεαμάτων, όπου συναντώνται συντελεστές και καλλιτέχνες από ολόκληρη την ΕΕ. Η πείρα δείχνει ότι

το πρόγραμμα είχε μακροπρόθεσμα θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη του πολιτισμού και του τουρισμού στις πόλεις που επιλέγονται.

Το πρόγραμμα επρόκειτο αρχικά να λήξει το 2004, αλλά η επιτυχία του ήταν τέτοια, που ανανεώθηκε για άλλα 15 χρόνια. Το 2008 πολιτιστικές πρωτεύουσες είναι το Λίβερπουλ στην Αγγλία και το Στάβανγκερ στη Νορβηγία.

Το 2008, που έχει ανακηρυχθεί έτος διαπολιτισμικού διαλόγου, επιδιώχθηκε η βελτίωση της επικοινωνίας ατόμων με διαφορετικές πολιτισμικές καταβολές στο χώρο της εκπαίδευσης και της εργασίας καθώς και στο πλαίσιο αθλητικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων αναψυχής.

2.6 Το χάρισμα των γλωσσών

Η γλωσσική πολυμορφία αποτελεί τον πολιτιστικό και δημοκρατικό ακρογωνιαίο λίθο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η γλώσσα όχι μόνο ανοίγει μία πόρτα σε άλλους πολιτισμούς, αλλά αυξάνει στην πράξη την ικανότητά μας να επωφελούμαστε από πολιτιστικές επαφές όταν ταξιδεύουμε ή εργαζόμαστε σε άλλες χώρες της Ένωσης. Μακροπρόθεσμος στόχος είναι η ενθάρρυνση των Ευρωπαίων να μαθαίνουν δύο γλώσσες επιπλέον της μητρικής τους.

Η στήριξη της γλωσσικής πολυμορφίας αποτελεί μια από τις αρχές λειτουργίας της ΕΕ. Με τις διευρύνσεις του 2004 και του 2007, ο αριθμός των επίσημων γλωσσών της Ένωσης αυξήθηκε από 11 σε 23. Η ΕΕ προβλέπει ότι η νομοθεσία της θα είναι διαθέσιμη σε όλες τις γλώσσες και ως εκ τούτου προσιτή για όλους τους πολίτες.

Εξασφαλίζει επίσης τη δυνατότητα για κάθε πολίτη της να επικοινωνεί γραπτώς στη γλώσσα του με οποιοδήποτε θεσμικό όργανο ή φορέα της. Κατά τον ίδιο τρόπο, κάθε μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όταν λαμβάνει το λόγο, έχει δικαίωμα να εκπροσωπεί τους ψηφοφόρους του στη γλώσσα τους

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΜΑΝΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΜΑΝΗ

3.1 Γενικά

Με το όνομα Μάνη φέρεται μια ιδιόρρυθμη περιοχή της Πελοποννήσου και ίσως όλης της Ελλάδας. Γενικά χαρακτηρίζεται η χερσόνησος του Ταΰγετου. Γεωγραφικά η κυρίως Μάνη ή "Μέσα Μάνη" όπως ονομάζεται τοπικά, ορίζεται από τον αυχένα του Ταΰγετου Σαγιά και καταλήγει στο Ακρωτήριο Ταίναρο. Η Μέσα Μάνη διακρίνεται με βάση την κατά μήκος κορυφογραμμή στην Ανατολική Μάνη ή Προσήλια Μάνη που βλέπει προς τον Λακωνικό Κόλπο και στη Δυτική Μάνη ή απόσκηρη ή αποσκηρή Μάνη, που βλέπει στον Μεσσηνιακό Κόλπο. Βορειότερα της Δυτικής Μάνης, δηλαδή από τη περιοχή της Καρδαμύλης, βρίσκεται η Μεσσηνιακή Μάνη, ή όπως την αποκαλούν τοπικά η Έξω Μάνη. Ο χωρισμός αυτός διακρίνεται και στα επίθετα των κατοίκων όπου των μεν της προσηλίας Μάνης, Μέσα Μάνης, καταλήγουν σε -άκος, της Δυτικής και Έξω Μάνης σε -έας.⁶

Η περιοχή της Μάνης περιλαμβάνει τις άλλοτε επαρχίες του Γυθείου και Οιτύλου του Νομού Λακωνίας. Η συνολική της έκταση φθάνει τα 1800 τ.χλμ. επί συνολικού μήκους 75 χλμ. και μέγιστου πλάτους 28 χλμ. που καταλήγει στο Ακρωτήριο

---

⁶ Αναρτήθηκε στο: <http://el.wikipedia.org>

Ταίναρο, με σπονδυλική στήλη το όρος Ταΰγετος και ψηλότερη κορυφή τον Προφήτη Ηλία (2404μ). Ο συνολικός πληθυσμός της το 1961 έφθανε τους 20.300 κατοίκους που ζούσαν σε 150 περίπου οικισμούς. Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ο πληθυσμός της Μάνης φτάνει τους 24.332 κατοίκους.

Σήμερα, η Μάνη αποτελείται από τους Μεσσηνιακούς δήμους Λεύκτρο, Αβίας και τους Λακωνικούς δήμους Σμήνου, Γυθείου, Οιτύλου και Ανατολικής Μάνης. Σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης η Μάνη θα αποτελείται πλέον από δύο δήμους. Αυτόν της Δυτικής Μάνης (Λεύκτρο, Αβία) και αυτόν της Μάνης (Σμήνος, Γύθειο, Οίτυλο και Ανατολική Μάνη).

3.2 Διοικητική Οργάνωση

Η περιοχή αποτελούσε μια διοικητικά αυτόνομη, πολιτισμικά συμπαγή, ιστορικά και οικιστικά ξεχωριστή περιοχή στα χρόνια του Βυζαντίου και την Τουρκοκρατία. Η διοικητική ενότητα διατηρήθηκε και μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους, αρχικά ως ξεχωριστός νομός, και στη συνέχεια ως τμήμα του Νομού Λακωνίας, μέχρι το 1937 που με νόμο της κυβέρνησης Μεταξά το βόρειο τμήμα της Δυτικής Μάνης (Εξω Μάνη), αποσπάστηκε από την επαρχία Οιτύλου Λακωνίας και προσαρτήθηκε στην επαρχία Καλαμών του Νομού Μεσσηνίας.

Ο σκοπός της προσάρτησης αυτής ήταν η διοικητική διαίρεση του ενιαίου των Μανιατών, για την αποδυνάμωση της σκληροτράχηλης κοινωνίας που από την αρχή της ίδρυσης του νέου Ελληνικού κράτους αντιστέκονταν στο να υποταχθούν στην κυβέρνηση του ελληνικού κράτους.

3.3 Η Ιστορία της Μάνης

Η σημαία της Μάνης

Σύμφωνα με αρχαιολογικές έρευνες στην περιοχή, η Μάνη ήταν κατοικημένη από την παλαιολιθική εποχή. Τα ευρήματα στο Σπήλαιο Απήδημα και ο "Ταινάριος άνθρωπος" έχουν αυξήσει κατακόρυφα το επιστημονικό ενδιαφέρον για την περιοχή. Για πρώτη φορά συναντάμε αναφορές σε πόλεις της περιοχής (Καρδαμύλη, Οίτυλος, Γύθειον, Ενόπη κ.α.) από τον Όμηρο.⁷

---

⁷ Α. Γ. Κουτσιλιερής, (1966), «Ιστορία της Μάνης», εκδόσεις Παπαδήμα

Οι πρώτοι κάτοικοι, κατά τον περιηγητή Πausανία, ήταν οι Λέλεγες. Ακολούθησαν οι Αχαιοί και οι Δωριείς. Για τους επόμενους αιώνες η ιστορία της Μάνης ταυτίστηκε με τη Σπάρτη. Στα ρωμαϊκά χρόνια αποτέλεσε ιδιαίτερη ομοσπονδία, «*το Κοινό των Λακεδαιμόνιων*». Στα βυζαντινά χρόνια, κατά τον αποικισμό των Σλάβων στην Πελοπόννησο τον 8ο μ.Χ. αιώνα, εγκαταστάθηκαν Σλάβοι στη Μάνη και κυρίως στις πλαγιές του Ταΰγέτου. Οι Μανιάτες έγιναν χριστιανοί στα μέσα του 9ου αιώνα, όταν ήρθε ο Νίκων ο Μετανοείτε για να τους σταθεροποιήσει την πίστη στο χριστιανισμό. Με την πάροδο του χρόνου, με την επίδραση της χριστιανικής θρησκείας και κυρίως με την επικοινωνία και επιμειξία των Σλάβικων χωριών τους με τους Έλληνες κατοίκους, μετά τον εκχριστιανισμό συνετελέσθη και ο εξελληνισμός αυτών. Στους αιώνες που ακολουθούν οι κάτοικοι της περιοχής αποσύρονται στα ορεινά του Ταΰγέτου όταν οι Άραβες σπέρνουν τον τρόμο στα ελληνικά παράλια.

Αργότερα οι Φράγκοι δυσκολεύτηκαν πάρα πολύ να υποτάξουν τους Μανιάτες, και τελικά αρκέστηκαν στο να χτίσουν τρία φρούρια: του Πασσαβά, της Μεγάλης Μάνης και του Λεύκτρου, για να εξασφαλίσουν τη γενική επίβλεψη της περιοχής. Μετά την πτώση των Βιλλαρδουϊνών, η Μάνη αποτέλεσε περιοχή του δεσποτάτου του Μυστρά, του κράτους των Παλαιολόγων. Η Φραγκική κατάκτηση της Πελοποννήσου τον 13ο αιώνα φέρνει στα βουνά της Μάνης κι άλλους πρόσφυγες. Την ίδια επίσης εποχή αλλά και τα επόμενα χρόνια οι πειρατές έβρισκαν καταφύγιο στις ακτές της Μάνης.

Αμέσως μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους, η Μάνη έγινε το επίκεντρο σημαντικών γεγονότων. Το Μάιο του 1460, που ο Μωάμεθ ο Β' μπήκε στην Πελοπόννησο, γνωρίζοντας τον ιδιότυπο χαρακτήρα των Μανιατών δεν εξεστράτευσε εναντίον τους, αλλά προσπάθησε να προσεταιριστεί τον αρχηγό τους, Κροκόδειλο Κλαδά, για να έχει τη στήριξή του στην προδιαγραφόμενη σύρραξη μεταξύ Τούρκων και Ενετών. Οι Μανιάτες απόκρουσαν τις προσφορές του Τούρκου κατακτητή και συμμαχησαν με τους Ενετούς.

Οι Μανιάτες πολέμησαν με κάθε τρόπο τους Τούρκους. Ουσιαστικά η Μάνη ποτέ δεν υποτάχθηκε. Το μεγαλύτερο διάστημα οι Τούρκοι την άφηναν υπό τη διακυβέρνηση

ενός Μπέη, με μοναδική υποχρέωση να πληρώνει φόρο 4.000 γρόσια το χρόνο, που ούτε και αυτό έκανε. Παράλληλα, το απρόσβλητο της περιοχής έκανε πολλούς κατοίκους από τουρκοκρατούμενες περιοχές να καταφεύγουν στη Μάνη.

Στον απελευθερωτικό αγώνα η Μάνη πρόσφερε πάρα πολλά. Η Φιλική Εταιρεία θεωρούσε τη Μάνη ως την πιο ασφαλή αφετηρία για τον ξεσηκωμό και τα γεγονότα δεν τη διέψευσαν. Ιστορική είναι η μάχη της Βέργας, όπου ο Ιμπραήμ ακούγοντας το νέο «Μολών Λαβέ» από τους Μανιάτες, χάνει τα δύο τρίτα του στρατού του, ενώ τον κατατροπώνουν και οι γυναίκες του Δυρού, που με δρεπάνια και ξύλα πετούν το στρατό του στην θάλασσα, ματαιώνοντάς τη προσπάθειά του για απόβαση.

Μετά την ηρωική περίοδο της επανάστασης του 1821, στις προσπάθειες του Ιωάννη Καποδίστρια και του Όθωνα να ανασυντάξουν σε ενιαίο κράτος τις απελευθερωμένες περιοχές, οι Μανιάτες αντιστέκονταν στο να υποταχθούν στην κυβέρνηση του ελληνικού κράτους, αντιδρώντας στο διοικητικό σύστημα που επιβλήθηκε. Η αντίδραση τους αυτή εκδηλώθηκε ένοπλα, και σημαδεύτηκε με τη δολοφονία του Καποδίστρια από τον Γεώργιο Μαυρομιχάλη, γιο του οπλαρχηγού και ηγεμόνα της Μάνης Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη. Οι τελευταίες ταραχές έγιναν το 1862-63, στα επόμενα χρόνια επικράτησε μια προσπάθεια συμβιβασμού και η Μάνη ειρήνευσε.

3.4 Πολιτιστικά στοιχεία Μάνης

Μοναδική η πορεία της Μάνης μέσα στην Ιστορία, μοναδική και η φύση της. Ενώνοντας αυτά τα δύο και εκτός από την καταλυτική γοητεία που ασκούν κατανοείς, το είδος των ανθρώπων που αυτή η γη βγάζει καθώς και τα δημιουργήματά τους. Η αρχιτεκτονική τους, τα έθιμα, τα μοιρολόγια, η ανδρεία τους. Οι Μανιάτες πολεμούσαν πάντα, παντού και στη πρώτη γραμμή.⁸

---

⁸ Σαΐτας, Γ., (1992), «Μάνη», εκδόσεις Μέλισσα

Η Μάνη διατήρησε μέχρι στιγμής το χρώμα της, ενώ ο ιδιαίτερος τοπικός πολιτισμός με ισχυρές παραδόσεις (π.χ. άγραφος νόμος για συμφωνίες κάθε είδους, αγοροπωλησίες κ.λ.π.), κοινωνικά οργανωμένος με ήθη και έθιμα ξεχωριστά δένει αρμονικά με το ξεχωριστό τοπίο. Άνθρωποι μιλούν μια γλώσσα με λεκτική προφορά και ιδιωτισμούς που έχουν βάθος στην αρχαία Ελληνική γλώσσα (Δωρική).

Έχει επικρατήσει το έθιμο της αντεκδίκησης στη Μάνη να ονομάζεται βεντέτα, αντί του ορθού γδικιωμός ή δικηωμός, η λέξη όμως βεντέτα δεν υπάρχει στην παραδοσιακή Μάνη. Εξάλλου, ως εθνογραφικός και επιστημονικός όρος, η βεντέτα δηλώνει ιδιαίτερης μορφής αιματηρή εχθρότητα και σύγκρουση που καταλήγει σε αλληλοδιαδόχους φόνους και αντεκδικήσεις ανάμεσα σε δύο οικογένειες. Γενικά, όταν η σύγκρουση γινόταν μεταξύ μελών του ίδιου γένους επενέβαινε η γεροντική (=συμβούλιο του γένους) και προσπαθούσε να τα συμβιβάσει. Τα αίτια των συγκρούσεων και των φονικών ήταν ποικίλα. Σημαντικό ρόλο στη διατήρηση του εθίμου έπαιζαν και οι γυναίκες, οι οποίες με τα μοιρολόγια τους εξωθούσαν τους άντρες της οικογένειας στο φόνο.

Η χωσία ήταν ένα έντιμο και παραδεκτό μέσο που μεταχειριζόταν συνήθως ο εκδικητής για να πετύχει το σκοπό του και τον εκτιμούσαν ιδιαίτερα αν κατάφερνε να πάρει εκδίκηση, έστω και με αυτό τον τρόπο. Μετά τη δημόσια γνωστοποίηση του αδικήματος που είχε υποστεί ο γενάρχης κήρυσσε τίμια τον πόλεμο στον αντίμαχο και φύλαγε «χωσία», που σημαίνει ενέδρα, καρτέρι κι αιφνιδιασμό, και ο αντίπαλος ήταν υποχρεωμένος να φυλάγεται.

Μεσολαβούσε η γεροντική (ομάδα που είχε ως αποστολή της το συμβιβασμό των αντιμαχομένων), σε μια προσπάθεια να συμβιβάσει τις αντιθέσεις. Κάποιες φορές γινόταν τρέβα, δηλαδή ανακωχή, που ανέστειλλε τους νόμους του γδικιωμού όταν υπήρχαν ζωτικές εποχιακές εργασίες (μάζεμα ελιάς κ.λπ.).

Το ψυχικό ή ψυχαδερφοσύνη είναι το αντίθετο του γδικιωμού, συμφλιωτικό έθιμο συγγνώμης και συγχώρεσης. Είναι το έθιμο της Κυριακής του Πάσχα. Τότε που κατά τη δεύτερη ανάσταση οι αντιμαχόμενοι στέκονται αντίκρυ και χαιρετιόνται με το φιλί της αγάπης.

Το ξακουστό μανιάτικο μοιρολόγι δεν εκφράζει μόνο τη συνταρακτική παρουσία του θανάτου. Είναι και η σπαραχτική διαμαρτυρία της νέας γυναίκας που μένει χήρα. Η απελπισμένη φωνή της κόρης που μένει χωρίς προστάτη. Η λυπηρότερη έκφραση της υπέρτατης οδύνης, η γοερή και τρυφερή συνάμα κραυγή της κεραυνοχτυπημένης μάνας που μένει χωρίς παιδί.

3.5 Άσκηση πολιτιστικής πολιτικής από την Μάνη

3.5.1 Πολιτιστικοί σύλλογοι Μάνης - εκδηλώσεις

Πολιτιστικός σύλλογος Σωτηριάνικων. Πραγματοποιεί μια εκδήλωση την 2^η Κυριακή των Αποκριών το «πανηγύρι της φωτιάς» στην πλατεία του χωριού και ένα πανηγύρι στις 26/7 παραμονή του Αγίου Παντελεήμονος.

Πολιτιστικός σύλλογος Χαραυγής «Ο Άγιος Νικόλαος». Πραγματοποιεί μια εκδήλωση την 2^η Κυριακή των Αποκριών.

Πολιτιστικός σύλλογος Κάμπου «Ο ΜΑΧΑΣΩΝ». Πραγματοποιεί μια εκδήλωση την 2^η Κυριακή των Αποκριών.

Πολιτιστικός σύλλογος «Η ΖΑΡΝΑΤΑ»

Εξωραϊστικός σύλλογος Μεγάλης Μαντινείας

Σύνδεσμος Οιτυλιωτών. «Τσαλαφατίνεια». Το διοικητικό συμβούλιο του στο Οίτυλο.

«Μνήμη Πολυαράβου 1826-2010»

Εκατόν ογδόντα τέσσερα χρόνια, αδιάλειπτα, σε πείσμα όσων απεργάζονται την διαγραφή της ιστορικής μας μνήμης, οι Πολυαραβίτες αποτίνουν φόρο τιμής και ευγνωμοσύνης στις ηρωίδες και τους ήρωες μαχητές της 3ημέρης μάχης του Πολυαράβου κάθε 15^η Αυγούστου.

«Στην Κοκκάλα»

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Κοκκάλας διοργανώνει την Καλοκαιριάτικη Εκδήλωσή του που πραγματοποιείται μία ημέρα του Αυγούστου, δίπλα στην θάλασσα της όμορφης Κοκκάλας, στην Ανατολική Μάνη.

Εκπολιτιστικός – Εξωραϊστικός Σύλλογος Λαγείας «Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗ ΘΕΟΤΟΚΟΥ». Εκδήλωση «Στην πολύπυργο Λάγια». Ο σύλλογος διοργανώνει εκδηλώσεις στη Λάγεια του Δήμου Ανατολικής Μάνης, στην κεντρική πλατεία του χωριού Λάγεια καθώς και παραδοσιακό πανηγύρι.

Επίσης κατά την διάρκεια του καλοκαιριού πραγματοποιούνται εκδηλώσεις ή πανηγύρια στα χωριά: Δολοί, Κέντρο, Πηγάδια, Ριζανά, Δεντρά, Κρύα Βρύση και Αλτομυρά. Τα δύο τελευταία χρόνια, πραγματοποιούνται και θεατρικές παραστάσεις από τα παιδιά των χωριών.

3.5.2 Πολιτιστικό κέντρο Δήμου Λεύκτρου

«Διοσκούρεια»

Γιορτή προς τιμή των Διοσκούρων του Κάστορα και του Πολυδεύκη που γινόταν σε πολλές πόλεις της Ελλάδας. Ιδιαίτερα το γιόρταζαν οι αρχαϊκές και δωρικές πόλεις.

Γιορτάζονταν στους Δελφούς, στη Σπάρτη, στην Κυρήνη της Λιβύης, όπου γινόταν και αγώνας γυμνικός. Στην Αθήνα γιορτάζονταν με το όνομα Ανάκεια.

Στα Θεοξένια που γίνονταν στον Ακράγαντα της Σικελίας πίστευαν ότι οι Διόσκουροι παρευρίσκονταν στη γιορτή ως "ξενιζόμενοι". Η θυσία που προσφερόταν στους Διόσκουρους ονομαζόταν "ξενισμός".

Οι ναυτικοί όταν κινδύνευαν συνήθιζαν να κάνουν επίκληση στους Διόσκουρους.

Στην Μάνη πραγματοποιούν τα «Διοσκούρεια» τις ημέρες του Αυγούστου, με διάφορες εκδηλώσεις όπως: «Αντάμωμα της Λευτεριάς», «Έκθεση Μανιατών και φίλων της Μάνης», «Συνάντηση με παραδοσιακά εδέσματα», «Βράβευση μαθητών», «Έκθεση εικαστικών».

3.5.3 Πολιτιστικές εκδηλώσεις Δήμου Γυθείου

«Μαραθονήσια»

Όπως και στα «Διοσκούρεια» του Δήμου Λεύκτρου, έτσι και στον Δήμο Γυθείου πραγματοποιούνται τα «Μαραθονήσια» τις ημέρες του Αυγούστου, με διάφορες εκδηλώσεις όπως: συναυλίες, παραδοσιακοί χοροί, θέατρο σκιών, εκθέσεις βιβλίων, θεατρικές παραστάσεις, κ.α.

3.5.4 Πολιτιστικό καλοκαίρι Δήμου Οιτύλου

Με καλοκαιρινή διάθεση, κάτω από τους πέτρινους πύργους, με ήχους, με χρώμα από τη Μάνη και με ποιοτικές πολιτιστικές εκδηλώσεις για μικρούς και μεγάλους, ζωντανεύει κάθε χρόνο το σκηνικό των εκδηλώσεων που διοργανώνει ο Δήμος Οιτύλου για τον μήνα Αύγουστο. Πραγματοποιούνται συναυλίες, παραδοσιακοί χοροί, θέατρο σκιών, εκθέσεις βιβλίων, θεατρικές παραστάσεις, κ.α.

Ένα πολιτιστικό καλοκαίρι για τους δημότες και τους επισκέπτες, τόσο τους Έλληνες, όσο και τους ξένους που πάντα δείχνουν τον ενθουσιασμό τους για τις εκδηλώσεις που τα τελευταία χρόνια διοργανώνει ο Δήμος.

Ο δήμαρχος Οιτύλου Πέτρος Ανδρεάκος πιστεύει στην ανάπτυξη της πολιτιστικής δραστηριότητας και δήλωσε ότι «*Η τέχνη και ο πολιτισμός δίνει διέξοδο στους κατοίκους και στους επισκέπτες της Μάνης να δραπετεύσουν από την καθημερινότητα, να προάγουν τον τοπικό πολιτισμό, να ψυχαγωγηθούν και να διασκεδάσουν με πολιτιστικές βραδιές μέσα στον Αύγουστο. Κάθε φορά που ολοκληρώνεται με επιτυχία, ένας ακόμη κύκλος εκδηλώσεων με γεμίζει αισιοδοξία, και πιστεύω πως επιτύχαμε το σκοπό μας.*

Το Πολιτιστικό Καλοκαίρι του Δήμου Οιτύλου έχει αποδείξει τις υψηλές καλλιτεχνικές του στοχεύσεις και την προσήλωση στους στόχους του για την προβολή και αναβάθμιση της Πολιτιστικής ταυτότητας της Μάνης και την ανάδειξη των ιστορικών μνημείων της με προορισμό την προώθηση του Πολιτιστικού Τουρισμού, μιας από τις πλέον ενδιαφέρουσες θεματικές ενότητες σε πανελλαδικό επίπεδο.

3.5.5 Φεστιβάλ Μάνης

Από το Αμφιθέατρο «Κ. Καζάκος», για τον μήνα Αύγουστο, ένα πλούσιο πολιτιστικό πρόγραμμα μάς περιμένει.

Πρόκειται για καθημερινές προβολές, ομιλίες, μανιάτικες βραδιές, παραδοσιακούς χορούς, θεατρικές παραστάσεις, που συνθέτουν το εξαιρετικό πρόγραμμα εκδηλώσεων του Αμφιθεάτρου.

3.5.6 Πολιτιστικές εκδηλώσεις Δήμου Σμήνου

Το έτος 2010 ο Δήμος Σμήνου στα πλαίσια των πολιτιστικών δραστηριοτήτων έχει προγραμματίσει να πραγματοποιήσει 4 θεατρικές παραστάσεις.

Φέτος για πρώτη φορά αποφασίστηκε η καθιέρωση κοινού εορτασμού της 17^{ης} Μαρτίου (ημερομηνία κατά την οποία το έτος 1821 οι Μανιάτες κήρυξαν τον ένοπλο αγώνα κατά των Τούρκων και ξεκίνησαν τον απελευθερωτικό αγώνα του έθνους) και τριήμερο εκδηλώσεων στις έδρες των δήμων Γυθείου, Οιτύλου, Ανατολικής Μάνης, Σμήνου και Λεύκτρου, σε συνεργασία με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λακωνίας και την ΤΕΔΚ Ν. Λακωνίας.

Κάθε χρόνο γιορτάζεται η επέτειος της εξόδου των ελεύθερων πολιορκημένων Καστανιωτών την νύχτα της 19^{ης} προς 20 Ιουλίου 1870. Μετά από 12 ημέρες πολιορκίας οι Καστανιώτες αποφασίζουν ηρωική έξοδο την νύχτα από τους πύργους και προς τα βουνά του Ταυγέτου.

Οι πολιτιστικοί σύλλογοι του δήμου Σμήνου πραγματοποιούν τις παρακάτω εκδηλώσεις:

Στα δημοτικά διαμερίσματα Πετρίνας, Μελιτίνης, Παλαιόβρυσης, Αρχοντικού, Κόκκινων Λουριών και Αγίου Νικολάου πραγματοποιούνται λαϊκά πανηγύρια μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου, την Δευτέρα του Πάσχα ή του Αγίου Πνεύματος. Επίσης το δημοτικό διαμέρισμα Σελεγουδίου διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου.

Η ΠΑΤΡΑ

4.1 Γενικά

Η Πάτρα (αρχαία ελληνικά: Πάτραι) είναι η τετάρτη σε μέγεθος πόλη της Ελλάδας, πρωτεύουσα του Νομού Αχαΐας, της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο και λιμένας της Πελοποννήσου.

Το ευρύτερο Πολεοδομικό Συγκρότημα της Πάτρας έχει μόνιμο πληθυσμό 190.843 κατοίκους (απογραφή 2001), ενώ ο Δήμος Πατρέων 160.446 κ. Η (κεντρική) πόλη της Πάτρας έχει 158.400 κ. κατά την τελευταία απογραφή. Η Πάτρα είναι το μεγαλύτερο οικονομικό, εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο της Πελοποννήσου και της Δυτικής Ελλάδας. Κατά τη διάρκεια των τεσσάρων χιλιετιών της ιστορίας της και ειδικότερα στη Ρωμαϊκή περίοδο, η Πάτρα αποτέλεσε κοσμοπολίτικο κέντρο της Μεσογείου, ενώ σύμφωνα με την χριστιανική παράδοση είναι ο τόπος του μαρτυρίου του Αγίου Ανδρέα.

Αποκαλείται *Πόλη της Ελλάδας προς τη Δύση*, καθώς είναι διεθνές εμπορικό κέντρο, μεγάλο λιμάνι και κομβικό σημείο για το εμπόριο και την επικοινωνία με την Ιταλία και την Ευρωπαϊκή Δύση. Η πόλη διαθέτει δύο πανεπιστήμια και ένα Τεχνολογικό

Εκπαιδευτικό Ίδρυμα και συνδεδεμένα με αυτά ερευνητικά ινστιτούτα, που την καθιστούν επιστημονικό κέντρο με εξαιρετικές επιδόσεις στην τεχνική εκπαίδευση. Η υπερσύγχρονη γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου συνδέει το προάστιο της Πάτρας Ρίο με το Αντίρριο, ενώνοντας την Πελοπόννησο με την Στερεά Ελλάδα. Επιπλέον, η πόλη καυχείται για το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό, μεσογειακού τύπου καρναβάλι της, το περίφημο Πατρινό καρναβάλι, τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του οποίου είναι τα τεράστια σατιρικά άρματα και οι θεαματικοί χοροί και παρελάσεις. Η τοπική πολιτιστική σκηνή ξεχωρίζει στις θεατρικές και τις πλαστικές τέχνες και τη σύγχρονη αστική λογοτεχνία. Η πόλη της Πάτρας ήταν η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης του 2006.

Η Πάτρα βρίσκεται 216 χιλιόμετρα δυτικά της Αθήνας στα βορειοδυτικά παράλια της Πελοποννήσου, στους πρόποδες του Παναχαϊκού όρους και βρέχεται από τον Πατραϊκό κόλπο, ο οποίος στην ουσία είναι μια εγκόλπωση του Ιονίου πελάγους. Η περιοχή έχει ευχάριστο μεσογειακό κλίμα με σχετικά δροσερά, αλλά υγρά καλοκαίρια και πολύ ήπιους χειμώνες.

4.2 Η Ιστορία της Πάτρας

Η αρχαία Πάτρα είχε σαν πυρήνα την Αρόη. Ο Πατρεύς, Αχαιός από τη Σπάρτη, επειδή δεν ήθελε να υποστεί τις συνέπειες της κατάκτησης της πόλης του από τους Δωριείς, ήρθε επικεφαλής αποίκων (οικιστής) στην περιοχή της Αρόης και κατάφερε

να διώξει τους Ίωνες κατοίκους. Μεγάλωσε και οχύρωσε την πόλη, κατάφερε ακόμη να κάνει την πολιτική συνένωση επτά Προϊστορικών αγροτικών συνοικισμών και της έδωσε το όνομά του. Χτισμένη σε στρατηγική θέση, παραθαλάσσια με καλυμμένα τα νώτα της από το Παναχαϊκό όρος, και σε μικρή απόσταση από τις ακτές της Αιτωλοακαρνανίας πολύ κοντά στα Ιόνια νησιά και στο δρόμο προς την Ιταλία, η Πάτρα ήταν προικισμένη με όλες τις προϋποθέσεις για να παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην ιστορία. Κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο τη βρίσκουμε άλλοτε με το μέρος των Αθηναίων και άλλοτε με των Πελοποννησίων. Το τέλος πάντως του πολέμου τη βρίσκει με το μέρος των νικητών.⁹

Σημαντική ήταν η συμβολή της Πάτρας στη συγκρότηση της Αχαιϊκής Συμπολιτείας (280 π.Χ.). Πρόκειται για την αναβίωση της ομοσπονδίας των Αχαιών, "Το κοινό των Αχαιών". Οι πόλεις Πάτραι, Δύμη, Αίγιο, Βούρα, Φαραί, Τριταία, Πελλήνη, Αιγείρα, Λεόντιο και Κερύνεια ιδρύουν την Συμπολιτεία. Η λειτουργία της βασιζόταν σε θεσμούς ισότητας και δημοκρατίας.

Η Πάτρα υποτάχθηκε στη Ρώμη το 146 π.Χ.. Ο Αύγουστος είχε διακρίνει (31 π.Χ.) την προνομιακή και επίκαιρη θέση της Πάτρας και φρόντισε να εγκατασταθούν εδώ σαν άποικοι παλαίμαχοι ρωμαίοι. Από τότε παραχωρήθηκαν μόνο στους Πατρινούς (από όλους τους Αχαιούς), η ελευθερία και η αυτοδιοίκηση που μπορούσαν ν' απολαμβάνουν οι ρωμαίοι σαν άποικοι.

Οι ρωμαίοι αυτοκράτορες Τιβέριος, Νέρων και Αδριανός αλλά και άλλοι έδωσαν κατά καιρούς προνόμια στην Πάτρα, η οποία γρήγορα μεταβλήθηκε σε λαμπρή και πασίγνωστη πόλη. Κατά τον 2ο αιώνα μ.Χ. η Πάτρα βρίσκεται στη μεγαλύτερη ακμή της, τότε την επισκέπτεται ο περιηγητής Πausανίας. Την εποχή αυτή εκτεινόταν στα νότια και νοτιοδυτικά της ακρόπολης και ήταν στολισμένη με πολλά ιερά και άλλα οικοδομήματα. Μερικά από αυτά περιγράφει ο περιηγητής στα Αχαιϊκά του.

Η παρουσία και η δραστηριότητα του Αποστόλου Ανδρέα στην πόλη κατά την εποχή του Νέρωνα της δίνει ένα καινούργιο χαρακτήρα. Τη μεταβάλλει σε πεδίο

⁹ Θωμόπουλον , Στ. Ν, (1952), «Ιστορία της πόλεως των Πατρών από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι το 1821»

σύγκρουσης ποικίλων θρησκευτικών αποκλίσεων μέχρι την τελική επικράτηση του Χριστιανισμού.

Με τη μεταφορά της πρωτεύουσας του Ρωμαϊκού κράτους στην Κωνσταντινούπολη, 330 μ.Χ., η Πάτρα άρχισε να παρακμάζει. Στα 807 μ.Χ., η πόλη πολιορκήθηκε από τους Σλάβους. Αργότερα έπεσε στα χέρια των Φράγκων, Ενετών και τέλος των Τούρκων. Είναι από τις πρώτες πόλεις που επαναστάτησαν εναντίον των Τούρκων το 1821. Κατά την διάρκεια του επαναστατικού αγώνα καταστράφηκε σχεδόν ολοκληρωτικά. Η σύγχρονη πόλη κτίσθηκε από τον Καποδίστρια στο χώρο της αρχαίας.

Η Πάτρα σήμερα είναι μια σύγχρονη μεγαλούπολη με σημαντική βιομηχανική και εμπορική κίνηση ενώ το λιμάνι της είναι ένα από τα σημαντικότερα της Ελλάδας και πύλη προς την Δύση. Σημαντική είναι η προσφορά της και στην Επιστημονική και Πολιτιστική ζωή της χώρας, με το Πανεπιστήμιο Πατρών της, το ΤΕΙ, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο, το Καρναβάλι της, το Διεθνές Φεστιβάλ κ.α

4.3 Λιμένας Πατρών

Άποψη της Πάτρας το καλοκαίρι, κατά τη δύση του ήλιου από το ύψος εισερχόμενου πλοίου

Ειδυλιακή άποψη της αποβάθρας περί τα τέλη του 19ου αιώνα

Το λιμάνι ανέκαθεν έπαιξε σημαντικό ρόλο στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή της πόλης. Κατά τον προηγούμενο αιώνα γνώρισε μία περίοδο μεγάλης άνθησης σαν κέντρο σταφιδεμπορίου. Τα πλεονεκτήματα γεωγραφικής θέσης του επεφύλαξαν μια εκτεταμένη περίοδο ακμής, που σημάδεψε τη ζωή της Πάτρας και διαμόρφωσε σε μεγάλο βαθμό τα χαρακτηριστικά της τοπικής οικονομίας.

Στη συνέχεια, η κάμψη και παρακμή του σταφιδεμπορίου, συμπάρεσυρε και το λιμάνι σε μία περίοδο στασιμότητας και αργότερα παρακμής, που έγινε ιδιαίτερα έντονη τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια. Όμως η ανάπτυξη των πορθμειακών μεταφορών, οδήγησε σε μία νέα περίοδο ακμής που άρχισε τη δεκαετία του 1960 και συνεχίζεται και σήμερα με πολύ θετικές προοπτικές.

Το χαρακτηριστικά του λιμανιού σε όλη την περίοδο του μεσοπολέμου μέχρι και τις αρχές του Β΄ παγκόσμιου πόλεμου ορίζουν ένα εύρωστο λιμάνι με έντονη εμπορευματική δραστηριότητα. Υπήρχε ναυτική σύνδεση των Πατρών με όλη σχεδόν τη Δυτική Ελλάδα καθώς και με την Ιταλία και Αλβανία.

Ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος δημιουργεί μία τομή που ακολουθείται από μία φάση απραξίας και αναδιοργάνωσης μετά την απελευθέρωση. Από το 1951 -52 αρχίζει πάλι να ανακτά σημαντική εμπορευματική δραστηριότητα στα πλαίσια των αλλαγμένων μεταπολεμικών συνθηκών. Από το τέλος της δεκαετίας του '50 δρομολογούνται οι συνθήκες που καθόρισαν το σημερινό χαρακτήρα του λιμανιού.

Μέσα στα τελευταία 30 χρόνια, τόσο η Πάτρα όσο και το λιμάνι της άλλαξαν δραστικά. Ιδιαίτερες αλλαγές στον χαρακτήρα του λιμανιού έγιναν και τα τελευταία

τρία χρόνια οι οποίες οφείλονται κυρίως στην πρόσφατη κρίση των Βαλκανίων, όπου οι προτιμήσεις τουριστικών και εμπορευματικών ροών άλλαξαν δραστικά.

Οι ριζικές διαφοροποιήσεις, που οφείλονται σε τοπικές συνθήκες και σε γενικότερες πανελλήνιες εξελικτικές τάσεις, έκαναν το λιμάνι πράγματι "αγνώριστο". Ως χρονολογία ορόσημο μπορεί να χαρακτηριστεί το 1960 γιατί είναι η χρονιά εκείνη που δρομολογείται το πρώτο οχηματαγωγό πλοίο (ferry-boat) στη γραμμή Ελλάδας - Ιταλίας. Ήταν το οχηματαγωγό "Έγνατία" και το παρθενικό του ταξίδι χαιρετίστηκε με μουσική και πυροτεχνήματα. Η γραμμή αυτή ξεκίνησε με μία συνεργασία της ελληνικής ΕΑΜΕΣ (Ελληνικά Μεσογειακά Γραμμαί Α.Ε.) και της ιταλικής Adriatica di Navigazione S.p.A., η οποία το επόμενο χρόνο δρομολόγησε και το νεοαναπληρωμένο "Απία".

Η θέση της Πάτρας ως πλησιέστερου σημαντικού ηπειρωτικού λιμένος προς τη Δυτική Ευρώπη, ως αστικού κέντρου υπερτοπικής κλίμακας και συγκοινωνιακού κόμβου, ευνόησε τη χρησιμοποίησή της από τους τουρίστες, είτε ως σημείο εισόδου - εξόδου, είτε ως σημείο διέλευσης. Γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό για την πολεοδομική της διαμόρφωση, μιας και το λιμάνι, η σιδηροδρομική γραμμή και ο σταθμός, καταλαμβάνουν σημαντικό, αν όχι ολόκληρο μέρος, από την παραλία της πόλης, και που σε συνδυασμό με την ύπαρξη των βιομηχανιών στα νοτιοδυτικά παράλια (Ακτή Δυμαίων) καθιστούν την Πάτρα μια "παραθαλάσσια πόλη χωρίς θάλασσα".

Σήμερα, το λιμάνι αποτελεί τη σημαντικότερη τερματική εγκατάσταση θαλάσσιων μεταφορών της Δυτικής Ελλάδας και το σημαντικότερο σημείο πορθμειακής σύνδεσης της χώρας με την Ιταλία, ενώ ο ρόλος του στο δίκτυο των εσωτερικών ακτοπλοϊκών συνδέσεων με τα νησιά του Ιονίου έχει αποδυναμωθεί, μετά την ανάπτυξη του λιμανιού της Κυλλήνης ως κύριου σημείου συνδέσεως της Ζακύνθου και της Κεφαλονιάς.

Οι εξελίξεις της διεθνούς μεταφορικής αγοράς στην ευρύτερη περιοχή της Αδριατικής και των Βαλκανίων, αναδεικνύουν και αναβαθμίζουν το ρόλο του λιμανιού της Πάτρας στο διεθνές δίκτυο των μεταφορών. Η κρίση των Βαλκανίων έχει σαν αποτέλεσμα την εκτροπή πολύ σημαντικού τμήματος του διεθνούς εμπορίου της χώρας στη θαλάσσια οδό εξυπηρέτησης. Ενώ το ποσοστό του διεθνούς εμπορίου

της χώρας που εξυπηρετείται οδικά παραμένει σταθερό στην τάξη του 7-8% ετησίως, η κατανομή των φόρτων μεταξύ θαλάσσιου δρόμου της Αδριατικής και των χερσαίων διαδρομών, έχει μεταστραφεί, από 80-20% περίπου στα μέσα της δεκαετίας του 1980, σε 50-50% για το 1993. Από τον φόρτο αυτό, το 1993 η Πάτρα εξυπηρετεί περίπου το 80%, ενώ η Ηγουμενίτσα το υπόλοιπο 20%.

Οι προβλέψεις συγκλίνουν στο ότι ακόμα και μετά την αποκατάσταση της πολιτικής ομαλότητας στα Βαλκάνια, θα παραμείνει εξυπηρετούμενο από τη θαλάσσια οδό το μεγαλύτερο μέρος από την εκτραπέυσα κίνηση. Οι προβλεπόμενοι φόρτοι για το 2010 ανέρχονται σε 190.000 - 280.000 φορτηγά, 280.000 - 300.000 ιδιωτικά αυτοκίνητα, 10.000 λεωφορεία, 40.000 δίκυκλα και 1.700.000 επιβάτες το χρόνο.

4.4 Άσκηση πολιτιστικής πολιτικής από την Πάτρα

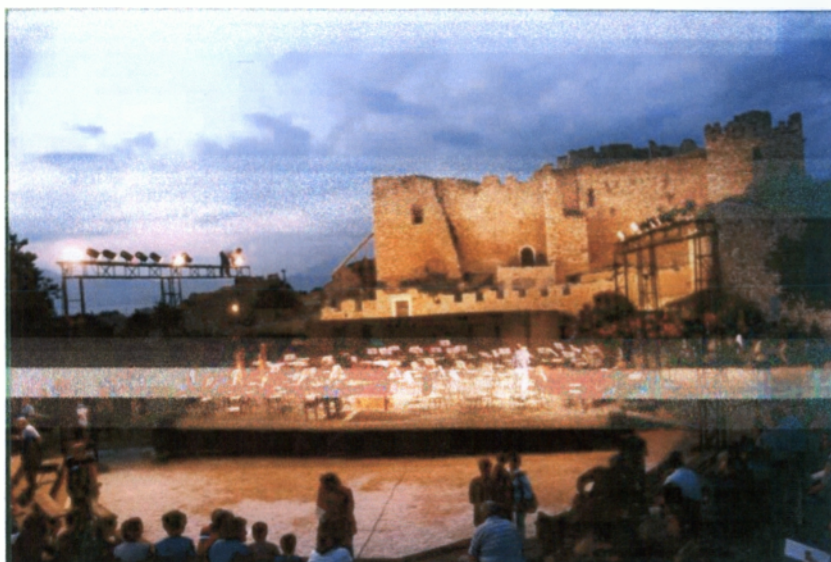
4.4.1 Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας (ΔΕΠΑΠ)

Είναι η κοιτίδα των πνευματικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων της Πόλης. Διοργανώνει τις καρναβαλικές εκδηλώσεις και τις εκδηλώσεις του Διεθνούς Φεστιβάλ. Επίσης στην Δημοτική Πινακοθήκη αλλά και σε άλλους χώρους πραγματοποιεί εκθέσεις μεγάλων και γνωστών καλλιτεχνών.

Η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας, είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με ιδιαίτερη παρουσία, χαρακτηριστικά και δραστηριότητα, στο

ευθύνη του Δήμου Πατρών.

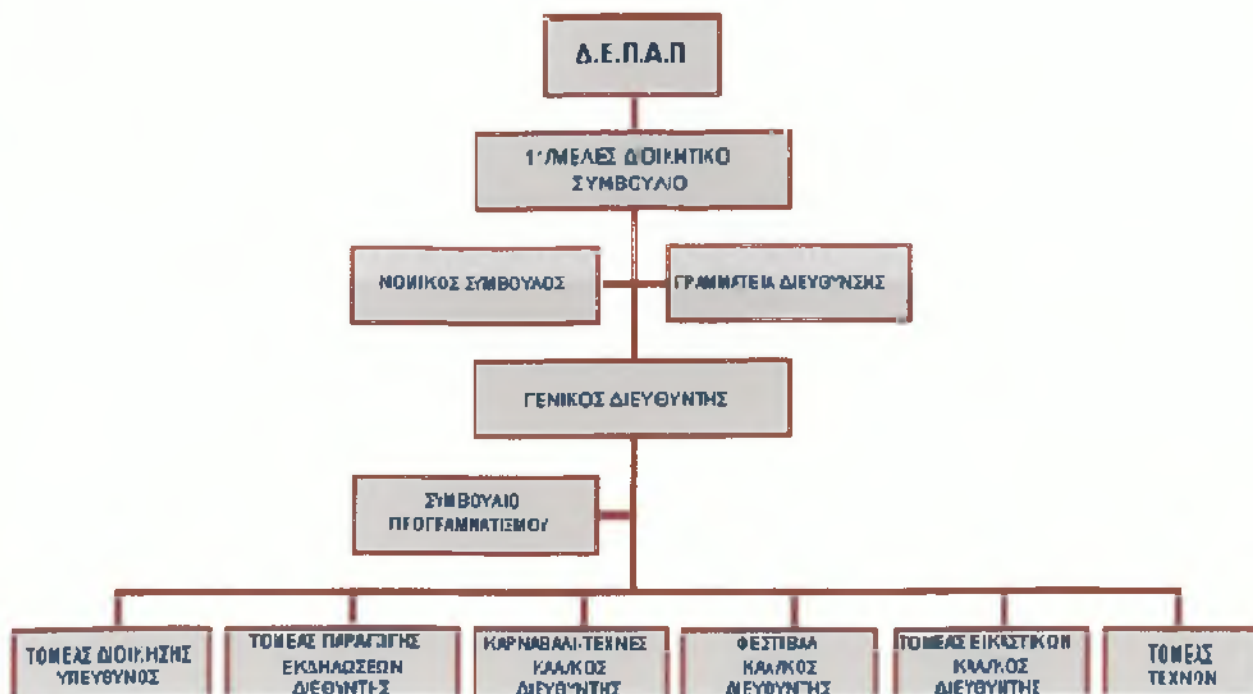
Στη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης του Δήμου Πατρών είναι ενταγμένοι οι εξής τομείς:

- Καρναβάλι - Τέχνες
- Φεστιβάλ
- Εικαστικών
- Παραγωγής Εκδηλώσεων
- Παιδεία - Πολιτισμός

Οι εκδηλώσεις των ανωτέρω τομέων έχουν καταστήσει την πρωτεύουσα της Αχαΐας ευρύτερα γνωστή στην Ελλάδα και το Εξωτερικό.

4.4.1.1 Οργανόγραμμα Δ.Ε.Π.Α.Π.

Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας στο οποίο βλέπουμε καθαρά τους τομείς της.

Πηγή: ΔΕΠΑ Πάτρας

4.4.1.2 Χώροι εκδηλώσεων

Παρακάτω παρουσιάζονται οι χώροι στους οποίους πραγματοποιούνται οι πολιτιστικές εκδηλώσεις.

1. Ρωμαϊκό Ωδείο
2. Θέατρο Κάστρου
3. Δημοτική Πινακοθήκη
4. "Θέατρο Απόλλων"
5. Παλιό Δημοτικό Νοσοκομείο
6. Σταφιδαποθήκες Μπάρρυ "Κέντρο Τεχνών"
7. Θέατρο Γερμανού
8. Θεατράκι Λιμενικού
9. Μέγαρο Λόγου Τέχνης
10. Κατά περίπτωση χρησιμοποιούνται πλατείες & παραδοσιακές γωνίες της πόλης

4.4.2 Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.)

Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας ιδρύθηκε το 1988 και διαγράφει ένα κύκλο εικοσαετούς δημιουργικής παρουσίας στο χώρο της ελληνικής περιφέρειας και του σύγχρονου θεάτρου.

Είναι ένας θεατρικός οργανισμός με πανελλήνια απήχηση που παράγει πρωτότυπο καλλιτεχνικό έργο και έχει να επιδείξει μια πολύπλευρη δραστηριότητα με συγκεκριμένους στόχους και κατευθύνσεις όπως:

1. επιλογή ρεπερτορίου από σημαντικά κλασικά και σύγχρονα έργα Ελλήνων και ξένων συγγραφέων,
2. ουσιαστική παρέμβαση στο χώρο της θεατρικής εκπαίδευσης,
3. πολιτιστικές ανταλλαγές και συμπαραγωγές με άλλους ελληνικούς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς,
4. αναθέσεις νέων θεατρικών έργων,
5. μεταφράσεις αρχαίου δράματος ή ξένου έργου.

Ένας ακόμη βασικός στόχος είναι η ενεργοποίηση του ντόπιου πολιτιστικού δυναμικού, η ευαισθητοποίηση της νεολαίας καθώς και η εφαρμογή προγραμμάτων για ειδικές κοινωνικές ομάδες.

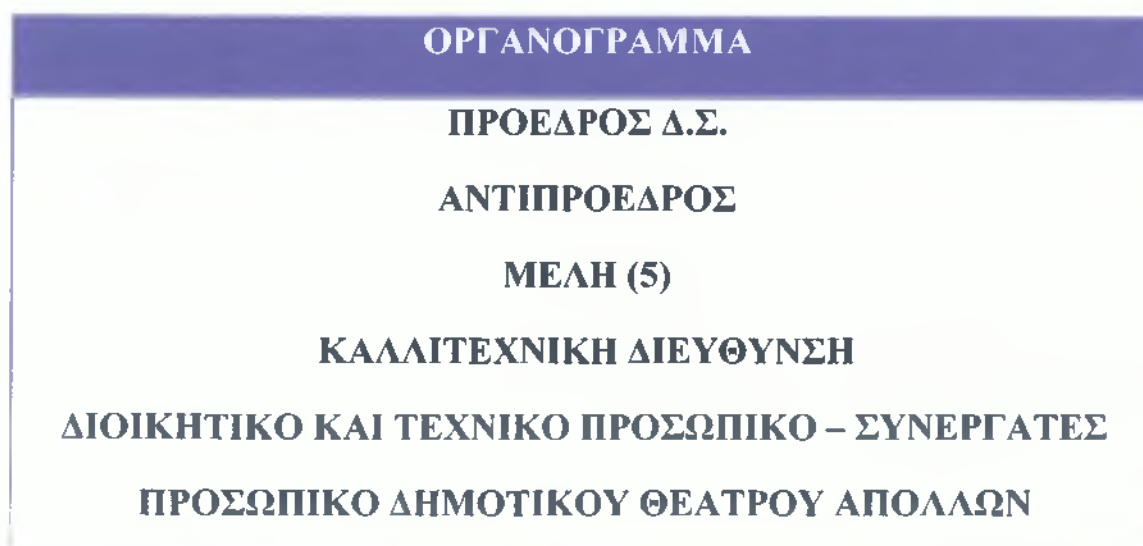
Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, έχει συνεργασθεί με σημαντικούς φορείς όπως είναι το Ελληνικό Φεστιβάλ, το Πανεπιστήμιο Πατρών, η Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006, το Εθνικό Θέατρο κ.α.

Συμμετέχει στα μεγάλα φεστιβάλ της Ελλάδας με σημαντικότερη την παρουσία του, στην Επίδαυρο και το Ηρώδειο, με παραστάσεις υψηλού επιπέδου.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. έχει την πλήρη αποδοχή του κοινού της Πάτρας, του κοινού της υπόλοιπης Ελλάδας, αλλά και των ΜΜΕ που προβάλλουν το θέατρο, ως ένα από τους πιο σημαντικούς πολιτιστικούς οργανισμούς με ουσιαστική παρέμβαση στην πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειας αλλά και του θεάτρου γενικότερα.

4.4.2.1 Οργανόγραμμα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Παρακάτω παρουσιάζεται το οργανόγραμμα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας:

Παρακάτω παρουσιάζονται οι χώροι στους οποίους πραγματοποιούνται οι εκδηλώσεις του ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε.:

1. Θέατρο ΑΠΟΛΛΩΝ
2. Θέατρο ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ
3. Θέατρο Πτωχοκομείο
4. Εργοστάσιο Τέχνης
5. Αθήνα Θέατρο Βεάκη

Δημοτικό Ωδείο Πατρών

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ
ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

4.4.3 Δημοτικό Ωδείο Πατρών

Η Πάτρα έχει δηλώσει ως μια από τις βασικές της προτεραιότητες για ανάπτυξη, τον πολιτισμό.

Ως εκ τούτου είναι απαραίτητη η συνεχής διεύρυνση των εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων του Ωδείου για την διαμόρφωση ενός μεγαλύτερου και σημαντικότερου αριθμού μαθητών, οι οποίοι με κάθε τρόπο θα εμπλακούν στην παραπάνω διαδικασία.

Το Δημοτικό Ωδείο Πατρών ιδρύθηκε το 1986, επί Δημαρχίας κ. Θ. Άννινου. Στα πρώτα στάδια της λειτουργίας του, διέθετε σχολές Πιάνου, Κιθάρας, Μονωδίας, Χάλκινων Πνευστών (τρομπόνι) και Βυζαντινής Μουσικής, ενώ φοιτούσαν 80, περίπου μαθητές.

Τα έτη 1987 έως 1995 εκτός των ήδη υπαρχόντων τμημάτων, άρχισαν να διδάσκονται και Ξύλινα Πνευστά (Φλάουτο), Ακορντεόν, Σαντούρι, Ηλεκτρική Κιθάρα και Ντραμς. Το 1991 ιδρύθηκε η Ορχήστρα Εγχόρδων «Οι Σολίστ της Πάτρας», όπου αποτέλεσμα της ύπαρξης της Ορχήστρας αυτής στο Δημοτικό Ωδείο ήταν και η ίδρυση της σχολής Εγχόρδων με τη διδασκαλία σε αυτή Βιολιού, και Βιολοντσέλου. Το χρονικό αυτό διάστημα φοιτούσαν στο Ωδείο 150, περίπου μαθητές.

Σήμερα ο αριθμός πλέον των μαθητών, με τη συμπλήρωση όλων των τμημάτων, που φοιτούν στο Ωδείο, λαμβάνοντας μουσική παιδεία υψηλών προδιαγραφών, ανέρχεται στους 550 περίπου.

Για την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση των μαθητών του, εφ' όσον προσανατολισμός όλων των εμπλεκομένων σε καλλιτεχνικό και διοικητικό επίπεδο, παραμένει η παροχή μουσικής παιδείας υψηλών προδιαγραφών, ιδρύθηκαν και λειτουργούν, με σημαντική παρουσία στην Πόλη και την ευρύτερη περιοχή Μαθητικά σύνολα αποτελούμενα από μαθητές και αποφοίτους του Ωδείου όπως: «Ορχήστρα Δωματίου» (συμφωνικό σχήμα), Ορχήστρα Ελληνικής Μουσικής, Βυζαντινός Χορός, Σύνολο Κρουστών «Κρούσις», Μαθητική Χορωδία, Σύνολα Μοντέρνου Τμήματος κ.λ.π. Τα τρία δε τελευταία χρόνια και σύνολα επαγγελματικά όπως η «Χορωδία Δωματίου» και το «Patras Contemporary Music Ensemble».

Τέλος το Δημοτικό Ωδείο Πατρών, έχει αναπτύξει συνεργασία με σημαντικούς φορείς όπως:

- Ιόνιο Πανεπιστήμιο - Τμήμα Μουσικών Σπουδών
- Γαλλικό Ινστιτούτο
- Ινστιτούτο Γκαίτε
- Ένωση Ελλήνων Μουσουργών
- Κρατικό Ωδείο Μόσχας "Π.Ι.Τσαϊκόβσκι"
- Ωδεία της Βαλένθια Ισπανία - επαγγελματικό και ανώτατο
- Ανώτατη Μουσική Ακαδημία Καρλσρούης
- Croydon Centre

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΜΑΝΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

5.1 Υλικό - μέθοδος της έρευνας

- ✓ Σκοπός της έρευνας είναι να μάθουμε ποια είναι η άποψη των μονίμων κατοίκων της Μάνης και της Πάτρας, για την πολιτιστική πολιτική που ασκούν οι τοπικές αρχές στον τόπο τους.
- ✓ Η έρευνα έγινε με μορφή ερωτηματολογίου. Περιλάμβανε έντεκα ερωτήσεις, εκ των οποίων οι τρεις αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων και οι άλλες οκτώ αφορούν την άσκηση πολιτιστικής πολιτικής του κάθε τόπου.
- ✓ Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε με προσωπική συνέντευξη στον κάθε κάτοικο από τις δύο σπουδάστριες. Πιο συγκεκριμένα η Μαυροειδόγγονα Δέσποινα ανέλαβε την έρευνα στην Μάνη και η Πουλίαση Ελένη στην Πάτρα.
- ✓ Στην περιοχή της Μάνης απαντήθηκαν πενήντα ερωτηματολόγια, ενώ στην Πάτρα απαντήθηκαν εκατό. Η διαφορά αυτή στον αριθμό των ερωτηματολογίων οφείλεται στο μέγεθος του πληθυσμού της κάθε περιοχής.
- ✓ Και στις δύο περιοχές δόθηκε το ίδιο ερωτηματολόγιο, με σκοπό την σύγκρισή τους στο τέλος της έρευνας και την διεξαγωγή συμπερασμάτων.

5.2 Αποτελέσματα της έρευνας για την Μάνη

Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας για την Μάνη. Η απεικόνιση των αποτελεσμάτων γίνεται και στις δέκα ερωτήσεις τόσο ποσοτικά όσο και με τη βοήθεια διαγραμμάτων.

5.2.1 Δημογραφικά στοιχεία

Η ηλικιακή σύνθεση του δείγματος παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

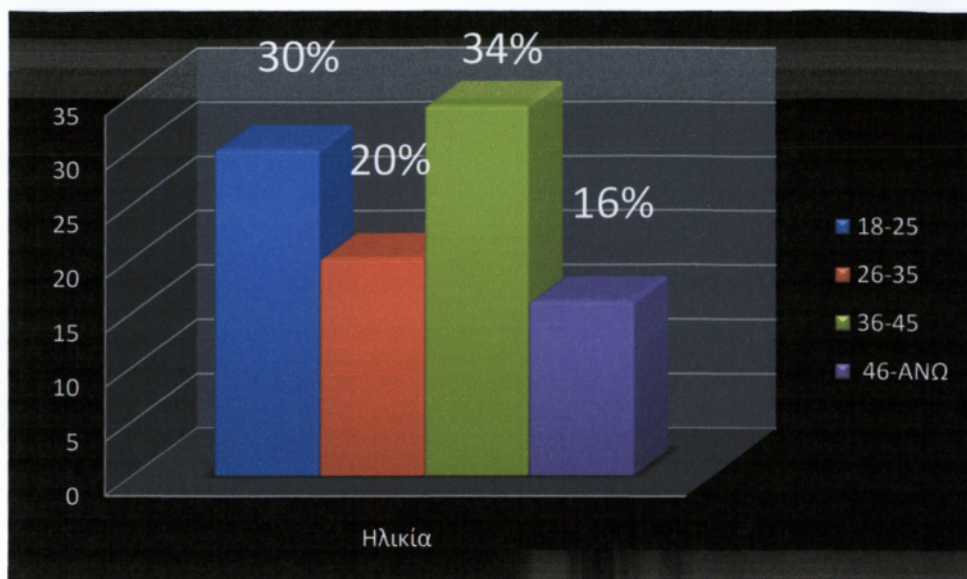
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1: ΗΛΙΚΙΑ

Ηλικία					Σύνολο
	18-25	26-35	36-45	46-ΑΝΩ	
Άτομα	15	10	17	8	50
Ποσοστό	30%	20%	34%	16%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από το δείγμα, οι 15 έχουν ηλικία μεταξύ 18 – 25, οι 10 μεταξύ 26 – 35, οι 17 έχουν ηλικία μεταξύ 36 – 45 και οι υπόλοιποι 8 είναι πάνω από 46. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την κατανομή του δείγματος από την άποψη της ηλικίας.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 5.1 ΗΛΙΚΙΑ

Όπως παρατηρούμε από το διάγραμμα, το 30% του δείγματος βρίσκεται σε ηλικία 18 – 25 και το 20% σε ηλικία 26 – 35. Το 34% βρίσκεται σε ηλικία 36 – 45, ενώ το υπόλοιπο 16% είναι πάνω από 46 ετών.

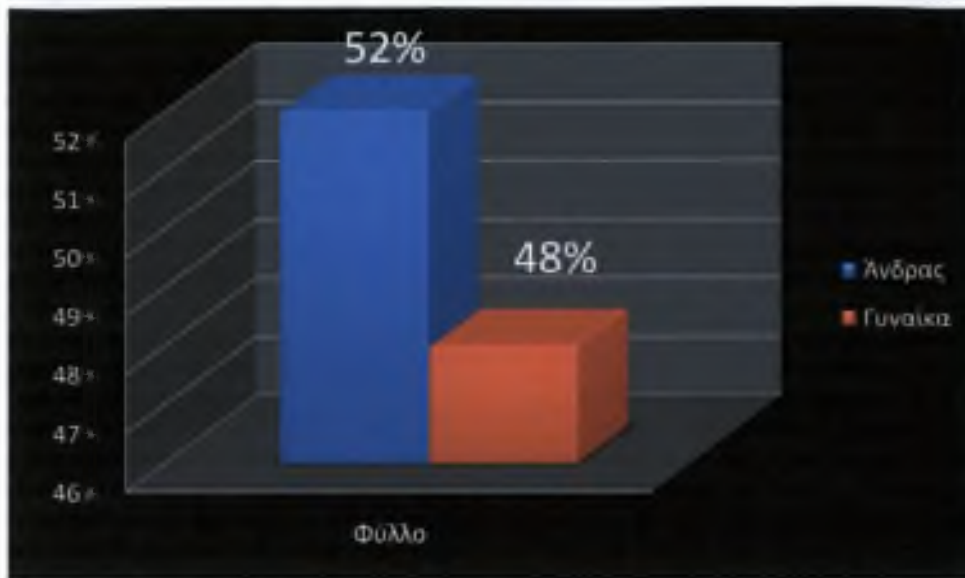
Η ποσοστιαία συμμετοχή των ανδρών και των γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2: ΦΥΛΟ

Φύλο	Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Άτομα	26	24	50
Ποσοστό	52%	48%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Το σύνολο του δείγματος είναι 50 άτομα, από τους οποίους οι 26 είναι άντρες και οι 24 είναι γυναίκες. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την σύνθεση του δείγματος της έρευνας ως προς το φύλο.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2: ΦΥΛΟ

Το σύνολο του δείγματος είναι 50 άτομα, από τους οποίους το 52% είναι άντρες και το 48% γυναίκες.

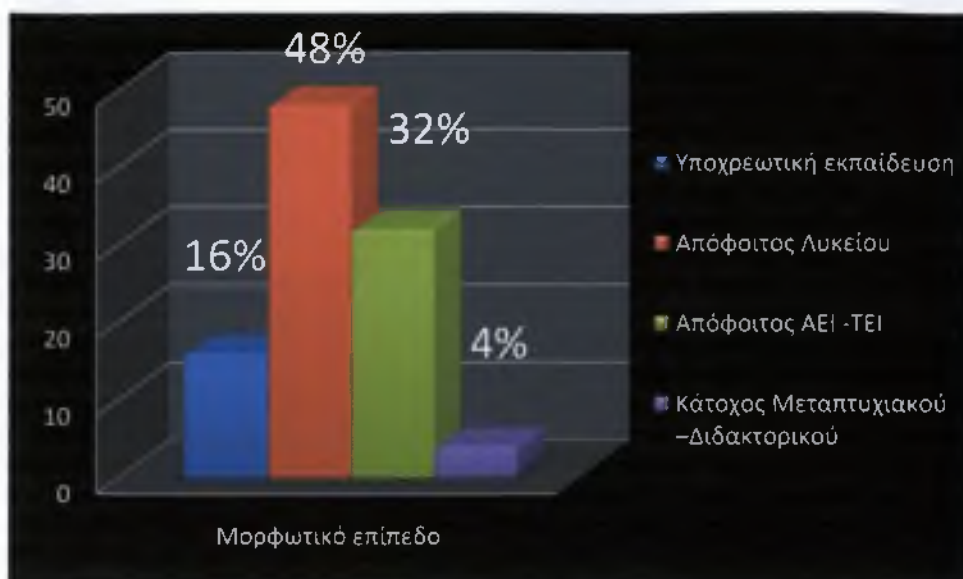
Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Μορφωτικό επίπεδο	Υποχρεωτική εκπαίδευση	Απόφοιτος Λυκείου	Απόφοιτος ΑΕΙ-ΤΕΙ	Κάτοχος Μεταπτυχιακού –Διδακτορικού	Σύνολο
Άτομα	8	24	16	2	50
Ποσοστό	16%	48%	32%	4%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Το σύνολο του δείγματος, αποτελείται από 8 άτομα με υποχρεωτική εκπαίδευση, από 24 άτομα που είναι απόφοιτοι λυκείου, από 16 άτομα που είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ και τα υπόλοιπα 2 άτομα είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.3: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 16% του δείγματος έχει υποχρεωτική εκπαίδευση, το 48% είναι απόφοιτοι λυκείου, το 32% είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ και το υπόλοιπο 4% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού.

5.2.2 Παρακολούθηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων

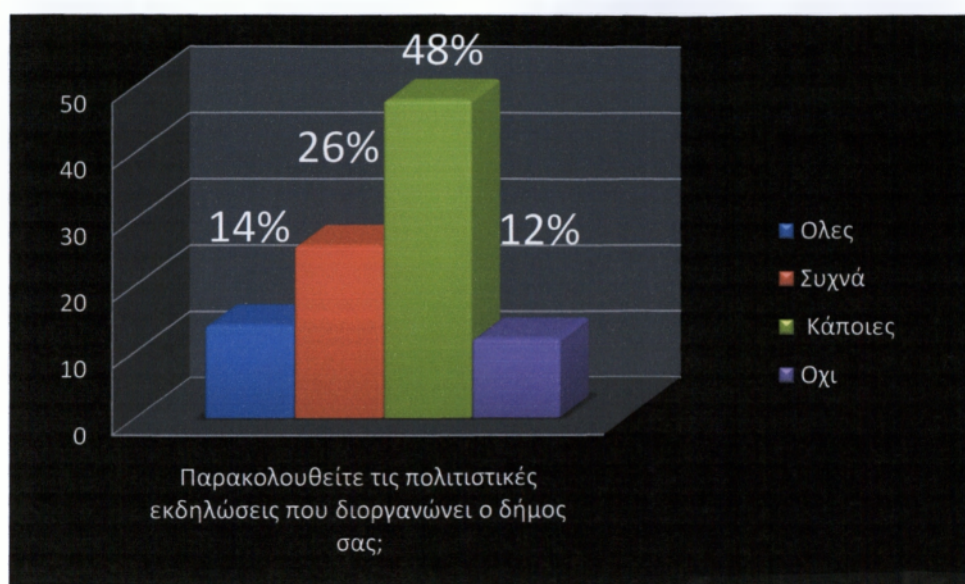
Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ερώτησης «αν οι κάτοικοι παρακολουθούν τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο δήμος».

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Παρακολουθείτε τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο δήμος σας;					Σύνολο
	Όλες	Συχνά	Κάποιες	Οχι	
Άτομα	7	13	24	6	50
Ποσοστό	14%	26%	48%	12%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Παρατηρούμε πως από το σύνολο του δείγματος, τα 7 άτομα παρακολουθούν όλες τις εκδηλώσεις, τα 13 τις παρακολουθούν συχνά, τα 24 άτομα κάποιες από αυτές ενώ υπάρχουν και 6 άτομα που δεν τις παρακολουθούν καθόλου.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Σύμφωνα με το διάγραμμα, το 14% του δείγματος παρακολουθεί όλες τις εκδηλώσεις, το 26% τις παρακολουθεί συχνά, το 48% κάποιες από αυτές και το 12% δεν τις παρακολουθεί καθόλου. Το ενθαρρυντικό είναι πως το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος παρακολουθεί αρκετές από τις εκδηλώσεις.

5.2.3 Αντιπροσώπευση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Τα παρακάτω αποτελέσματα αφορούν την ερώτηση «αν οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου».

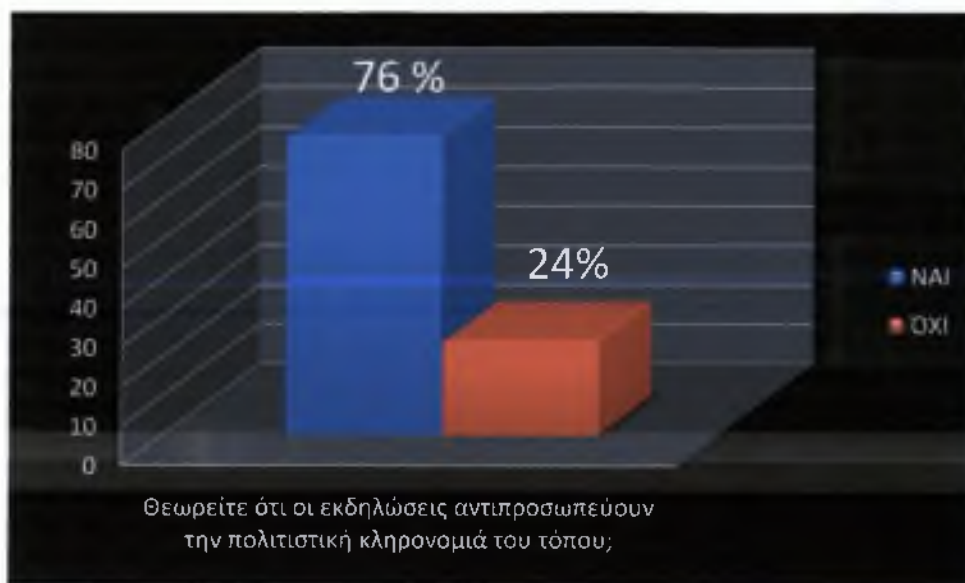

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5: ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Θεωρείτε ότι οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου;	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Σύνολο
Άτομα	38	12	50
Ποσοστό	76%	24%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Παρατηρούμε πως οι 38 κάτοικοι από τους 50 που ερωτήθηκαν, θεωρούν πως οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, αλλά υπάρχουν και 12 άτομα που δεν το πιστεύουν αυτό.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.5: ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Από το διάγραμμα συμπεραίνουμε πως το 76% των ερωτηθέντων, θεωρεί πως οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, αλλά υπάρχει και ένα 24% που δεν το πιστεύει αυτό. Το 76% θεωρείται αρκετά μεγάλο ποσοστό, αλλά θα περίμενε κανείς οι κάτοικοι να στηρίζουν περισσότερο τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του τόπου τους.

5.2.4 Παρουσία των κατοίκων στις εκδηλώσεις

Παρακάτω παρουσιάζονται τα στοιχεία για το πόσο συχνά οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι οι κάτοικοι δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6: ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Οι κάτοικοι του δήμου δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις που διοργανώνονται;				Σύνολο
	ΣΥΧΝΑ	ΣΠΑΝΙΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Άτομα	34	16	0	50
Ποσοστό	68%	32%	0%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τους 50 ερωτηθέντες, οι 34 πιστεύουν ότι οι κάτοικοι δίνουν συχνά το παρόν στις εκδηλώσεις, οι 16 ότι τις παρακολουθούν σπάνια ενώ δεν υπάρχει κανένας που να πιστεύει ότι δεν τις παρακολουθεί καθόλου.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.6: ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

κάτοικοι δεν δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις είναι μηδενικό. Ένα αρκετά υψηλό ποσοστό που ανέρχεται στο 68% πιστεύει ότι δίνουν συχνά το παρόν και υπάρχει και ένα 32% που πιστεύει ότι δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις σπάνια.

5.2.5 Τιμή εισιτηρίου

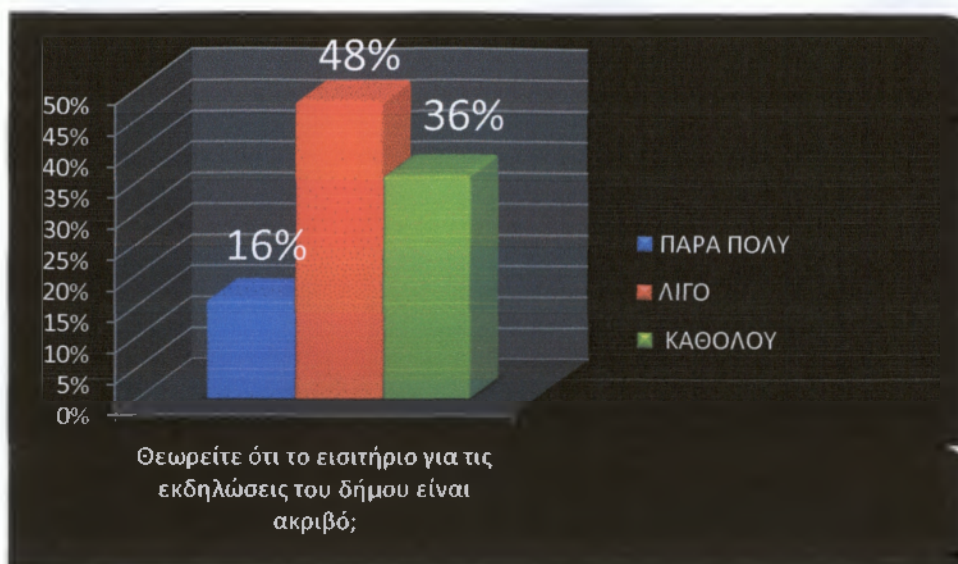
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για την τιμή του εισιτηρίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7: ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ

Θεωρείτε ότι το εισιτήριο για τις εκδηλώσεις του δήμου είναι ακριβό;				Σύνολο
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Άτομα	8	24	18	50
Ποσοστό	16%	48%	36%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Σύμφωνα με την ερώτηση για το αν το εισιτήριο των εκδηλώσεων του δήμου είναι ακριβό, τα 8 άτομα θεωρούν πως είναι πάρα πολύ ακριβό, τα 24 άτομα το θεωρούν λίγο ακριβό και τα υπόλοιπα 18 άτομα δεν το θεωρούν καθόλου ακριβό.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.7: ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ

Από τα παραπάνω στοιχεία παρατηρούμε πως το 16% θεωρεί πως το εισιτήριο είναι πάρα πολύ ακριβό, το 48% το θεωρεί λίγο ακριβό και το υπόλοιπο 36% δεν το θεωρεί καθόλου ακριβό.

5.2.6 Ανταπόκριση των τουριστών στις εκδηλώσεις

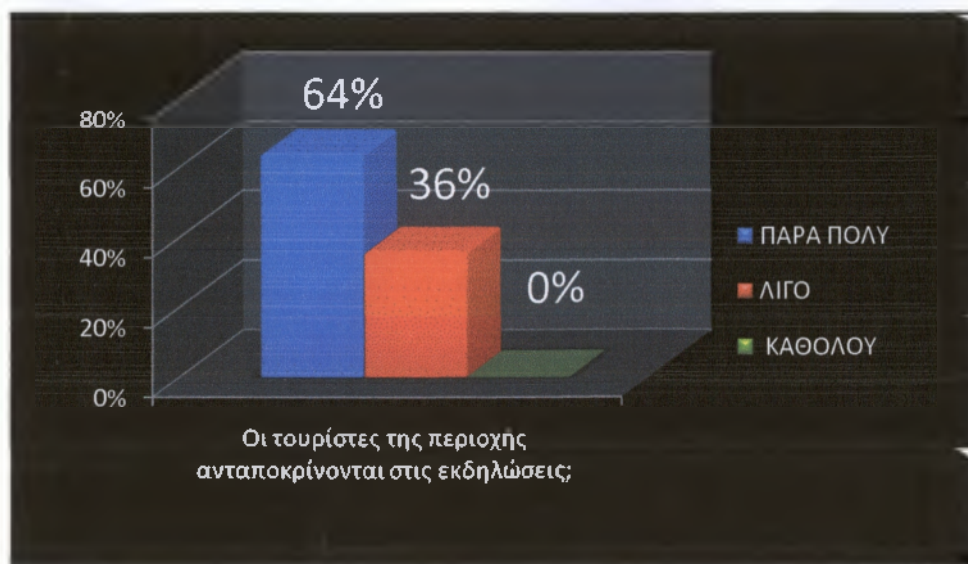
Τα παρακάτω αποτελέσματα έχουν να κάνουν με την ανταπόκριση των τουριστών στις εκδηλώσεις που διοργανώνονται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Οι τουρίστες της περιοχής ανταποκρίνονται στις εκδηλώσεις;				Σύνολο
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Άτομα	32	18	0	50
Ποσοστό	64%	36%	0%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Διαπιστώνουμε ότι 32 άτομα πιστεύουν πως οι τουρίστες ανταποκρίνονται πάρα πολύ στις εκδηλώσεις του δήμου, 18 άτομα πιστεύουν πως ανταποκρίνονται λίγο και δεν υπάρχει κανένας που να πιστεύει πως οι τουρίστες δεν ανταποκρίνονται.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.8: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Σύμφωνα με το διάγραμμα για την ανταπόκριση των τουριστών, το 64% πιστεύει πως οι τουρίστες ανταποκρίνονται πάρα πολύ στις εκδηλώσεις του δήμου, το 36% πιστεύει πως ανταποκρίνονται λίγο και δεν υπάρχει κανένας που να πιστεύει πως οι τουρίστες δεν ανταποκρίνονται.

5.2.7 Ο λόγος επίσκεψης των τουριστών

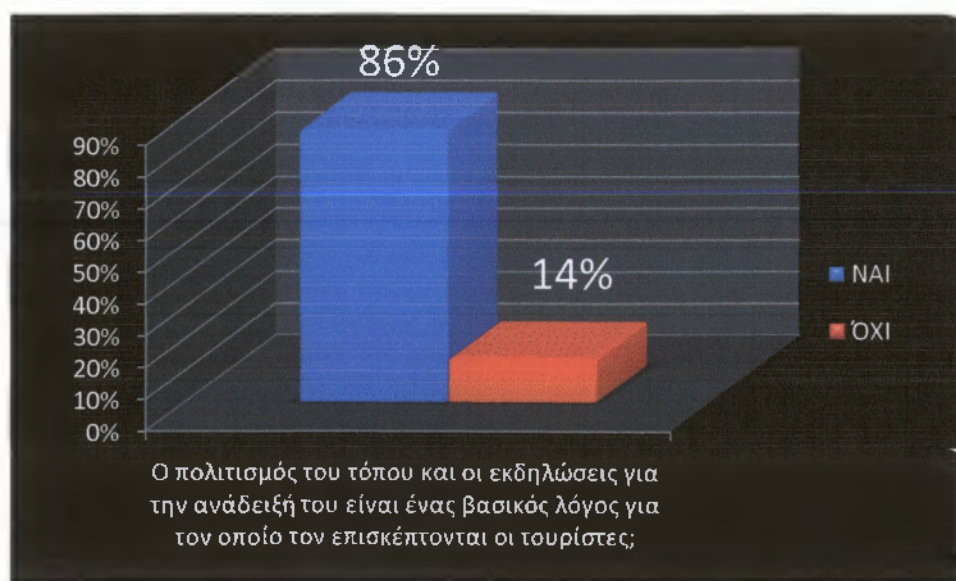
Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ερώτησης για το «αν ο πολιτισμός του τόπου και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο τον επισκέπτονται οι τουρίστες».

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.9: ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Ο πολιτισμός του τόπου και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο τον επισκέπτονται οι τουρίστες;			Σύνολο
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Άτομα	43	7	50
Ποσοστό	86%	14%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Παρατηρούμε πως οι 43 ερωτηθέντες από τους 50 πιστεύουν πως ένας βασικός λόγος για τον οποίο επισκέπτονται οι τουρίστες τον τόπο τους είναι ο πολιτισμός και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του, ενώ υπάρχουν και 7 άτομα που δεν το πιστεύουν αυτό.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.9: ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Το παραπάνω διάγραμμα δείχνει πως το 86% των ερωτηθέντων πιστεύει πως ένας βασικός λόγος για τον οποίο επισκέπτονται οι τουρίστες τον τόπο τους είναι ο πολιτισμός και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του, ενώ υπάρχει και ένα 14% που δεν το πιστεύει αυτό. Αυτό το μεγάλο ποσοστό θετικής απάντησης, σημαίνει πως οι κάτοικοι πιστεύουν στον τόπο τους.

5.2.8 Ενέργειες τοπικών αρχών

Παρακάτω παρουσιάζονται τα στοιχεία για το αν οι κάτοικοι θεωρούν πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.10: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Θεωρείτε ότι οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου;			Σύνολο
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Άτομα	39	11	50
Ποσοστό	78%	22%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Οι 39 κάτοικοι από τους 50 που ερωτήθηκαν πιστεύουν πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους και οι υπόλοιποι 11 δεν το πιστεύουν.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.10: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Παρατηρούμε πως το 78% των ερωτηθέντων πιστεύει πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους και το υπόλοιπο 22% πιστεύει πως οι τοπικές αρχές έχουν κάνει ότι μπορούσαν για την προβολή του.

5.2.9 Ενέργειες για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς

Παρακάτω παρουσιάζονται μερικές ενέργειες που θα βοηθούσαν στην καλύτερη ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.11: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Τι από τα παρακάτω πιστεύετε ότι θα βοηθούσε στην καλύτερη ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου;	Άτομα	Ποσοστό
Δημιουργία νέου μουσείου	5	10%
Περισσότερες εκδηλώσεις	12	24%
Καλύτερη διαφήμιση	24	48%
Διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και η διάδοσή τους	9	18%
Σύνολο	50	100 %

Πηγή: Ϊδία έρευνα

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι 5 άτομα πιστεύουν πως η δημιουργία νέου μουσείου θα βοηθούσε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, 12 άτομα πως θα βοηθούσαν περισσότερες εκδηλώσεις, 24 πιστεύουν στην καλύτερη διαφήμιση και οι υπόλοιποι 9 στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και στη διάδοσή τους.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.11: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Σύμφωνα με το διάγραμμα, το 10% των ατόμων πιστεύει πως η δημιουργία νέου μουσείου θα βοηθούσε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, το 24% πως θα βοηθούσαν περισσότερες εκδηλώσεις, το 48% πιστεύει στην καλύτερη διαφήμιση και το υπόλοιπο 18% στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και στη διάδοσή τους.

5.3 Αποτελέσματα της έρευνας για την Πάτρα

Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας για την Πάτρα. Η απεικόνιση των αποτελεσμάτων γίνεται και στις δέκα ερωτήσεις τόσο ποσοτικά όσο και με τη βοήθεια διαγραμμάτων.

5.3.1 Δημογραφικά στοιχεία

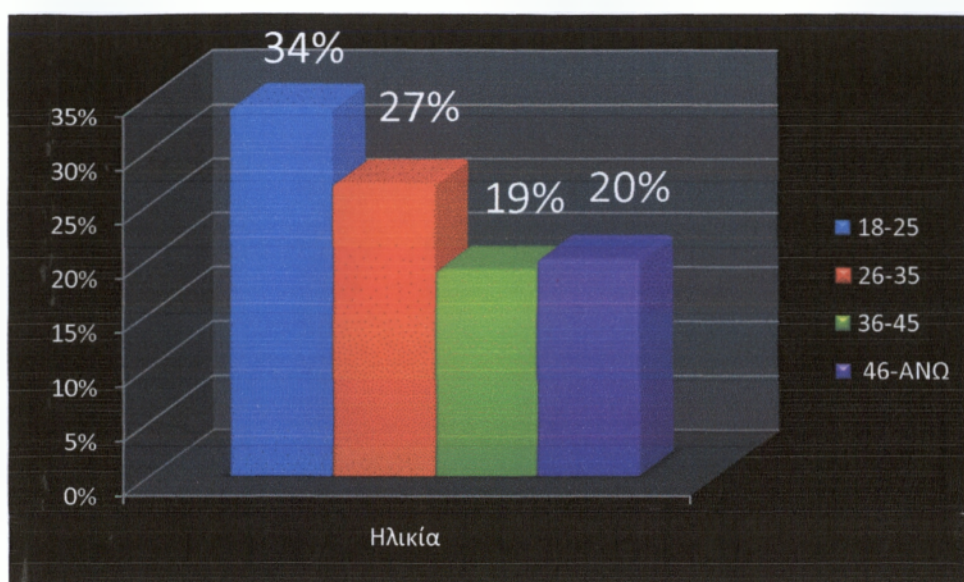
Η ηλικιακή σύνθεση του δείγματος παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.12: ΗΛΙΚΙΑ

Ηλικία					Σύνολο
	18-25	26-35	36-45	46-ΑΝΩ	
Άτομα	34	27	19	20	100
Ποσοστό	34%	27%	19%	20%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από το δείγμα, οι 34 έχουν ηλικία μεταξύ 18 – 25, οι 27 μεταξύ 26 – 35, οι 19 έχουν ηλικία μεταξύ 36 – 45 και οι υπόλοιποι 20 είναι πάνω από 46. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την κατανομή του δείγματος από την άποψη της ηλικίας.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.12: ΗΛΙΚΙΑ

Όπως παρατηρούμε από το διάγραμμα, το 34% του δείγματος βρίσκεται σε ηλικία 18 – 25 και το 27% σε ηλικία 26 – 35. Το 19% βρίσκεται σε ηλικία 36 – 45, ενώ το υπόλοιπο 20% είναι πάνω από 46 ετών.

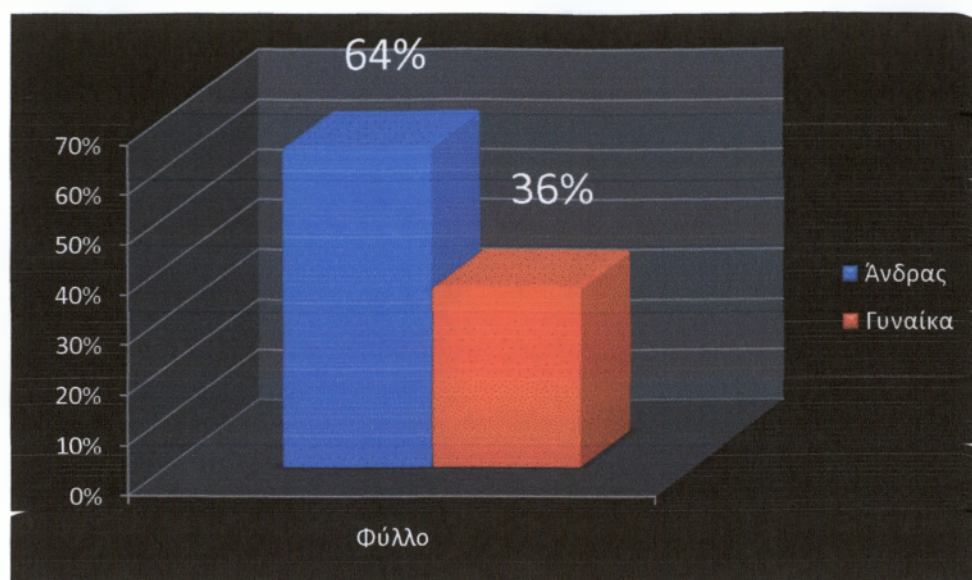
Η ποσοστιαία συμμετοχή των ανδρών και των γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.13: ΦΥΛΟ

Φύλο	Ανδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Άτομα	64	36	100
Ποσοστό	64%	36%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Το σύνολο του δείγματος είναι 100 άτομα, από τους οποίους οι 64 είναι άντρες και οι 36 είναι γυναίκες. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την σύνθεση του δείγματος της έρευνας ως προς το φύλο.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.13: ΦΥΛΟ

Το σύνολο του δείγματος είναι 100 άτομα, από τους οποίους το 64% είναι άντρες και το 36% γυναίκες.

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων.

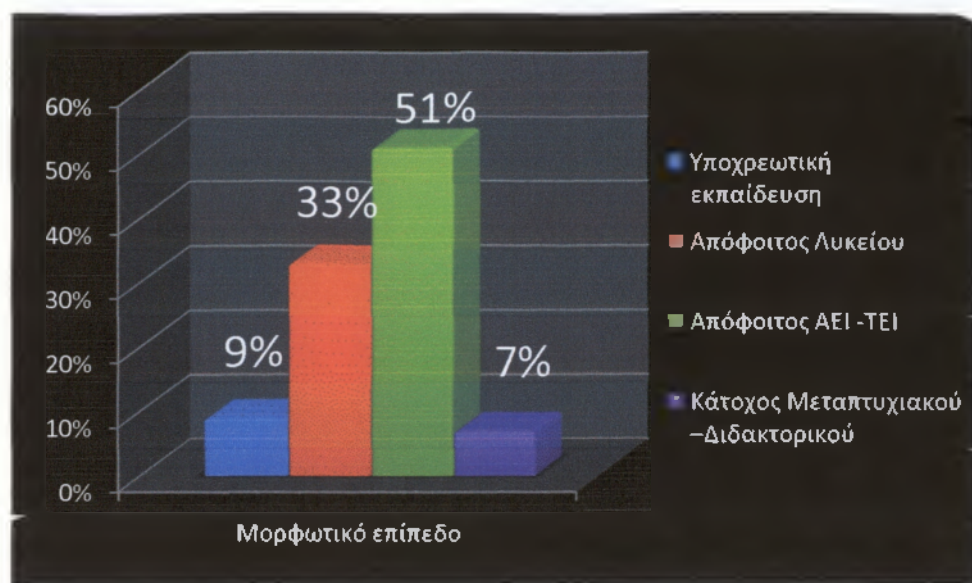
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.14: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Μορφωτικό επίπεδο					Σύνολο
	Υποχρεωτική εκπαίδευση	Απόφοιτος Λυκείου	Απόφοιτος ΑΕΙ -ΤΕΙ	Κάτοχος Μεταπτυχιακού -Διδακτορικού	
Άτομα	9	33	51	7	100
Ποσοστό	9%	33%	51%	7%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Το σύνολο του δείγματος, αποτελείται από 9 άτομα με υποχρεωτική εκπαίδευση, από 33 άτομα που είναι απόφοιτοι λυκείου, από 51 άτομα που είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ και τα υπόλοιπα 7 άτομα είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.14: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 9% του δείγματος έχει υποχρεωτική εκπαίδευση, το 33% είναι απόφοιτοι λυκείου, το 51% είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ και το υπόλοιπο 7% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού.

5.3.2 Παρακολούθηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων

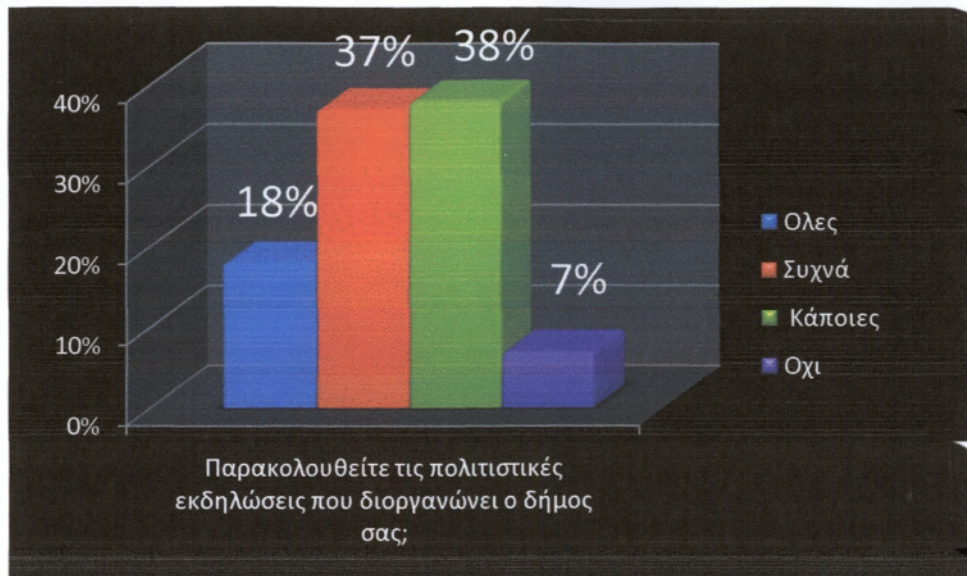
Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ερώτησης «αν οι κάτοικοι παρακολουθούν τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο δήμος».

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.15: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Παρακολουθείτε τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο δήμος σας;					Σύνολο
	Όλες	Συχνά	Κάποιες	Οχι	
Άτομα	18	37	38	7	100
Ποσοστό	18%	37%	38%	7%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Παρατηρούμε πως από το σύνολο του δείγματος, τα 18 άτομα παρακολουθούν όλες τις εκδηλώσεις, τα 37 τις παρακολουθούν συχνά, τα 38 άτομα κάποιες από αυτές ενώ υπάρχουν και 7 άτομα που δεν τις παρακολουθούν καθόλου.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.15: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Σύμφωνα με το διάγραμμα, το 18% του δείγματος παρακολουθεί όλες τις εκδηλώσεις, το 37% τις παρακολουθεί συχνά, το 38% κάποιες από αυτές και το 7% δεν τις παρακολουθεί καθόλου. Το ενθαρρυντικό είναι πως το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος παρακολουθεί αρκετές από τις εκδηλώσεις.

5.3.3 Αντιπροσώπευση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Τα παρακάτω αποτελέσματα αφορούν την ερώτηση «αν οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου».

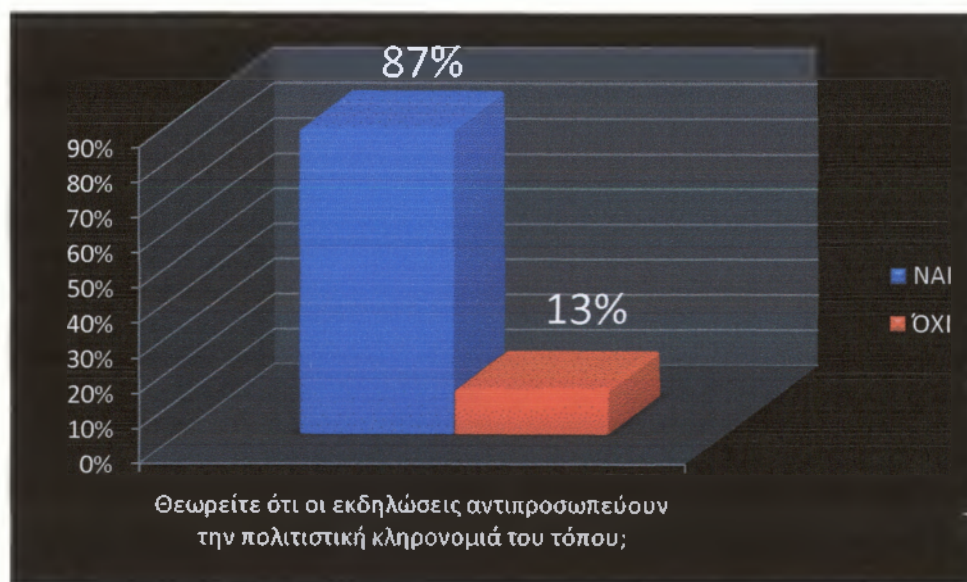

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.16: ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Θεωρείτε ότι οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου;			Σύνολο
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Άτομα	87	13	100
Ποσοστό	87%	13%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Παρατηρούμε πως οι 87 κάτοικοι από τους 100 που ερωτήθηκαν, θεωρούν πως οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, αλλά υπάρχουν και 13 άτομα που δεν το πιστεύουν αυτό.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.16: ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Από το διάγραμμα συμπεραίνουμε πως το 87% των ερωτηθέντων, θεωρεί πως οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, αλλά υπάρχει και ένα 13% που δεν το πιστεύει αυτό.

5.3.4 Παρουσία των κατοίκων στις εκδηλώσεις

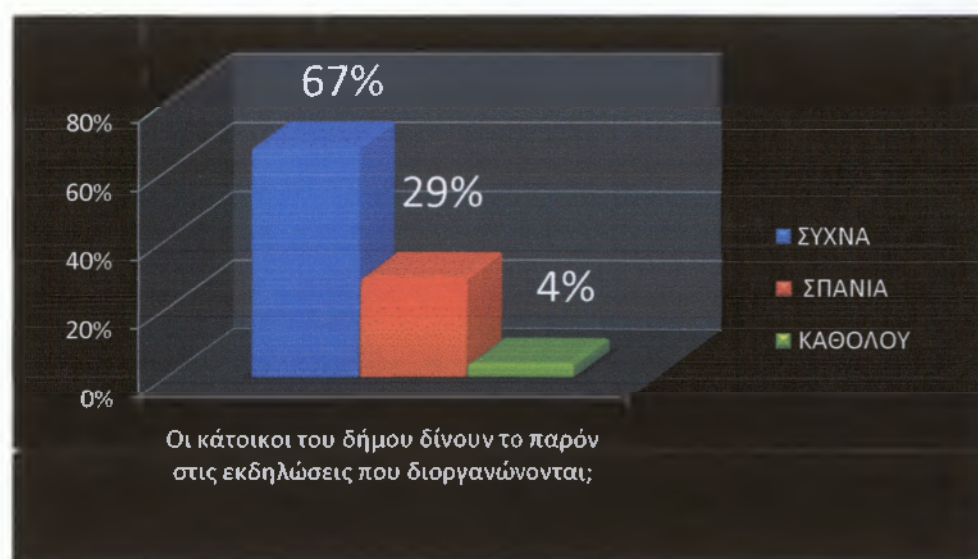
Παρακάτω παρουσιάζονται τα στοιχεία για το πόσο συχνά πιστεύουν οι ερωτηθέντες πως οι κάτοικοι δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.17: ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Οι κάτοικοι του δήμου δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις που διοργανώνονται;				Σύνολο
	ΣΥΧΝΑ	ΣΠΑΝΙΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Άτομα	67	29	4	100
Ποσοστό	67%	29%	4%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από τους 100 ερωτηθέντες, οι 67 πιστεύουν ότι οι κάτοικοι δίνουν συχνά το παρόν στις εκδηλώσεις, οι 29 ότι τις παρακολουθούν σπάνια, ενώ 4 θεωρούν ότι δεν τις παρακολουθούν καθόλου.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.17: ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Με μεγάλη έκπληξη παρατηρούμε πως το ποσοστό των ατόμων που πιστεύει ότι οι κάτοικοι δεν δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις είναι μόλις 4%. Ένα αρκετά υψηλό ποσοστό που ανέρχεται στο 67% πιστεύει ότι δίνουν συχνά το παρόν και υπάρχει και ένα 29% που πιστεύει ότι δίνει το παρόν στις εκδηλώσεις σπάνια.

5.3.5 Τιμή εισιτηρίου

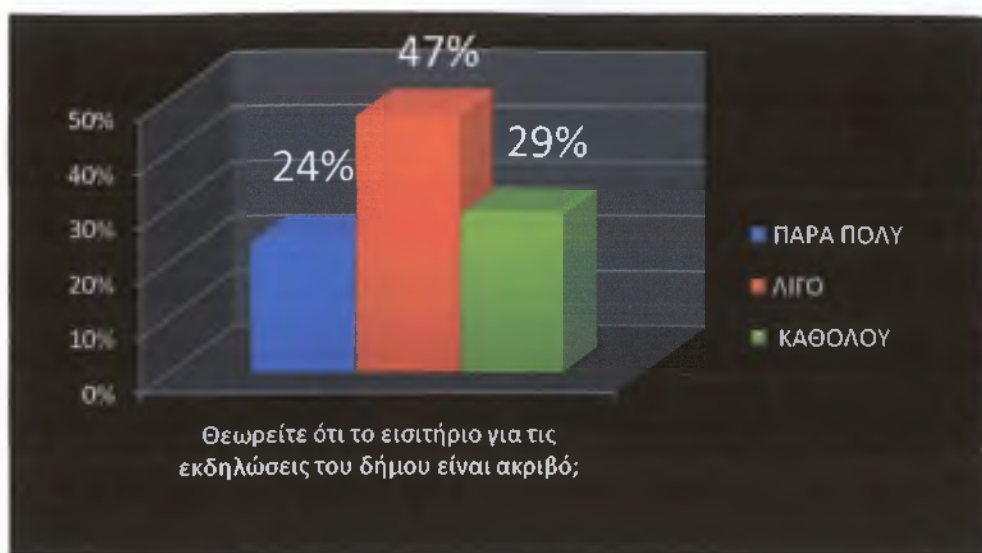
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για την τιμή του εισιτηρίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.18: ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ

Θεωρείτε ότι το εισιτήριο για τις εκδηλώσεις του δήμου είναι ακριβό:				Σύνολο
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Άτομα	24	47	29	100
Ποσοστό	24%	47%	29%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Σύμφωνα με την ερώτηση για το αν το εισιτήριο των εκδηλώσεων του δήμου είναι ακριβό, τα 24 άτομα θεωρούν πως είναι πάρα πολύ ακριβό, τα 47 άτομα το θεωρούν λίγο ακριβό και τα υπόλοιπα 29 άτομα δεν το θεωρούν καθόλου ακριβό.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.18: ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ

Από τα παραπάνω στοιχεία παρατηρούμε πως το 24% θεωρεί πως το εισιτήριο είναι πάρα πολύ ακριβό, το 47% το θεωρεί λίγο ακριβό και το υπόλοιπο 29% δεν το θεωρεί καθόλου ακριβό.

5.3.6 Ανταπόκριση των τουριστών στις εκδηλώσεις

Τα παρακάτω αποτελέσματα έχουν να κάνουν με την ανταπόκριση των τουριστών στις εκδηλώσεις που διοργανώνονται.

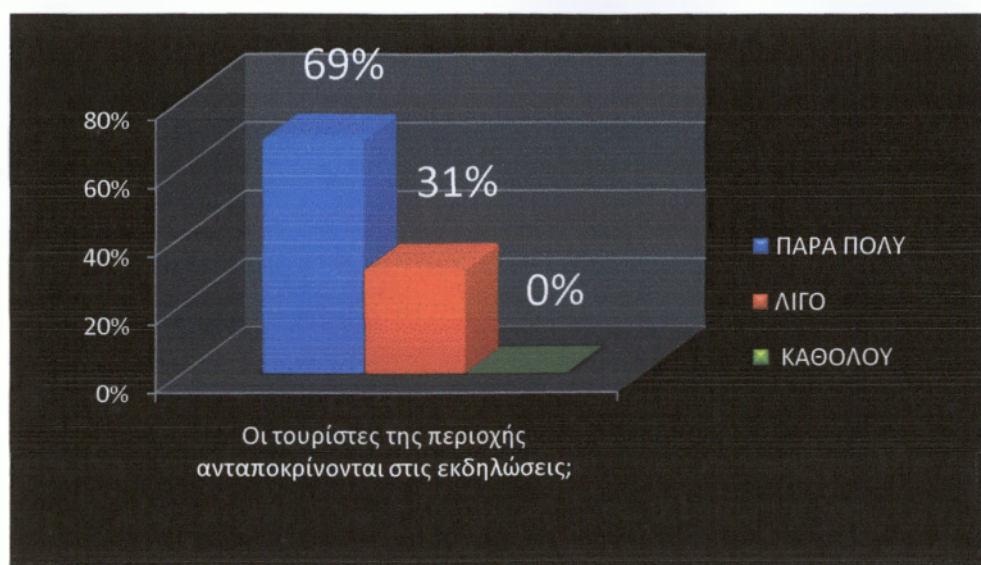
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.19: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Οι τουρίστες της περιοχής ανταποκρίνονται στις εκδηλώσεις;				Σύνολο
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Άτομα	69	31	0	100
Ποσοστό	69%	31%	0%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Διαπιστώνουμε ότι 69 άτομα πιστεύουν πως οι τουρίστες ανταποκρίνονται πάρα πολύ στις εκδηλώσεις του δήμου, 31 άτομα πιστεύουν πως ανταποκρίνονται λίγο και δεν υπάρχει κανένας που να πιστεύει πως οι τουρίστες δεν ανταποκρίνονται.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.19: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Σύμφωνα με το διάγραμμα για την ανταπόκριση των τουριστών, το 69% πιστεύει πως οι τουρίστες ανταποκρίνονται πάρα πολύ στις εκδηλώσεις του δήμου, το 31% πιστεύει πως ανταποκρίνονται λίγο και δεν υπάρχει κανένας που να πιστεύει πως οι τουρίστες δεν ανταποκρίνονται.

5.3.7 Ο λόγος επίσκεψης των τουριστών

Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ερώτησης για το «αν ο πολιτισμός του τόπου και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο τον επισκέπτονται οι τουρίστες».

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.20: ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Ο πολιτισμός του τόπου και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο τον επισκέπτονται οι τουρίστες;			Σύνολο
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Άτομα	85	15	100
Ποσοστό	85%	15%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Παρατηρούμε πως οι 85 ερωτηθέντες από τους 100 πιστεύουν πως ένας βασικός λόγος για τον οποίο επισκέπτονται οι τουρίστες τον τόπο τους είναι ο πολιτισμός και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του, ενώ υπάρχουν και 15 άτομα που δεν το πιστεύουν αυτό.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.20: ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Το παραπάνω διάγραμμα δείχνει πως το 85% των ερωτηθέντων πιστεύει πως ένας βασικός λόγος για τον οποίο επισκέπτονται οι τουρίστες τον τόπο τους είναι ο πολιτισμός και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του, ενώ υπάρχει και ένα 15% που δεν το πιστεύει αυτό. Αυτό το μεγάλο ποσοστό θετικής απάντησης, σημαίνει πως οι κάτοικοι πιστεύουν στον τόπο τους.

5.3.8 Ενέργειες τοπικών αρχών

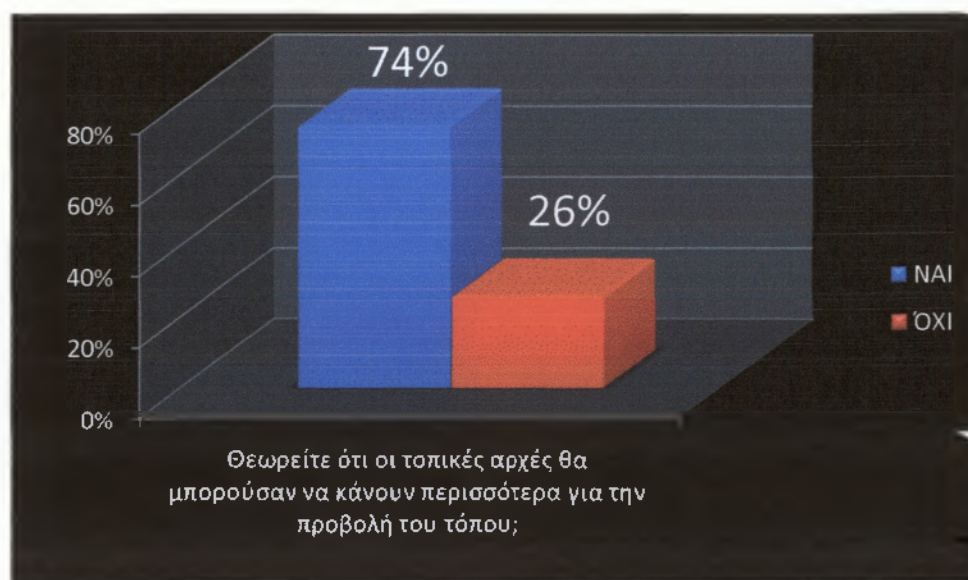
Παρακάτω παρουσιάζονται τα στοιχεία για το αν οι κάτοικοι θεωρούν πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.21: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Θεωρείτε ότι οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου;			Σύνολο
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Άτομα	74	26	100
Ποσοστό	74%	26%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Οι 74 κάτοικοι από τους 100 που ερωτήθηκαν πιστεύουν πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους και οι υπόλοιποι 26 δεν το πιστεύουν.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.21: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Παρατηρούμε πως το 74% των ερωτηθέντων πιστεύει πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους και το υπόλοιπο 26% πιστεύει πως οι τοπικές αρχές έχουν κάνει ότι μπορούσαν για την προβολή του.

5.3.9 Ενέργειες για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς

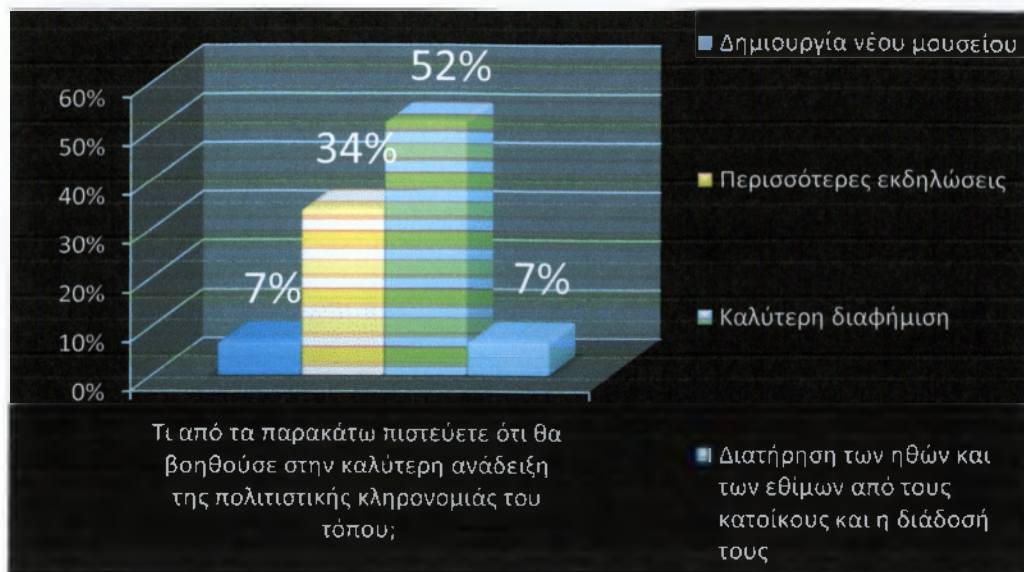
Παρακάτω παρουσιάζονται μερικές ενέργειες που θα βοηθούσαν στην καλύτερη ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.22: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Τι από τα παρακάτω πιστεύετε ότι θα βοηθούσε στην καλύτερη ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου;	Άτομα	Ποσοστό
Δημιουργία νέου μουσείου	7	7%
Περισσότερες εκδηλώσεις	34	34%
Καλύτερη διαφήμιση	52	52%
Διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και η διάδοσή τους	7	7%
Σύνολο	100	100%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι 7 άτομα πιστεύουν πως η δημιουργία νέου μουσείου θα βοηθούσε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, 34 άτομα πως θα βοηθούσαν περισσότερες εκδηλώσεις, 52 πιστεύουν στην καλύτερη διαφήμιση και οι υπόλοιποι 7 στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και στη διάδοσή τους.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.22: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Σύμφωνα με το διάγραμμα, το 7% των ατόμων πιστεύει πως η δημιουργία νέου μουσείου θα βοηθούσε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, το 34% πως θα βοηθούσαν περισσότερες εκδηλώσεις, το 52% πιστεύει στην καλύτερη διαφήμιση και το υπόλοιπο 7% στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και στη διάδοσή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Στο Κεφάλαιο αυτό επιχειρείται μια σύγκριση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την έρευνα στην Μάνη και στην Πάτρα. Η συγκριτική απεικόνιση των αποτελεσμάτων γίνεται και στις δέκα ερωτήσεις τόσο ποσοτικά όσο και με τη βοήθεια διαγραμμάτων.

6.1 Δημογραφικά στοιχεία

Στην ενότητα αυτή γίνεται η συγκριτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Μάνης και της Πάτρας αναφορικά με τα Δημογραφικά τους στοιχεία.

6.1.1 Ηλικία

Η συσχέτιση της ηλικιακής σύνθεσης, του συνολικού δείγματος, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

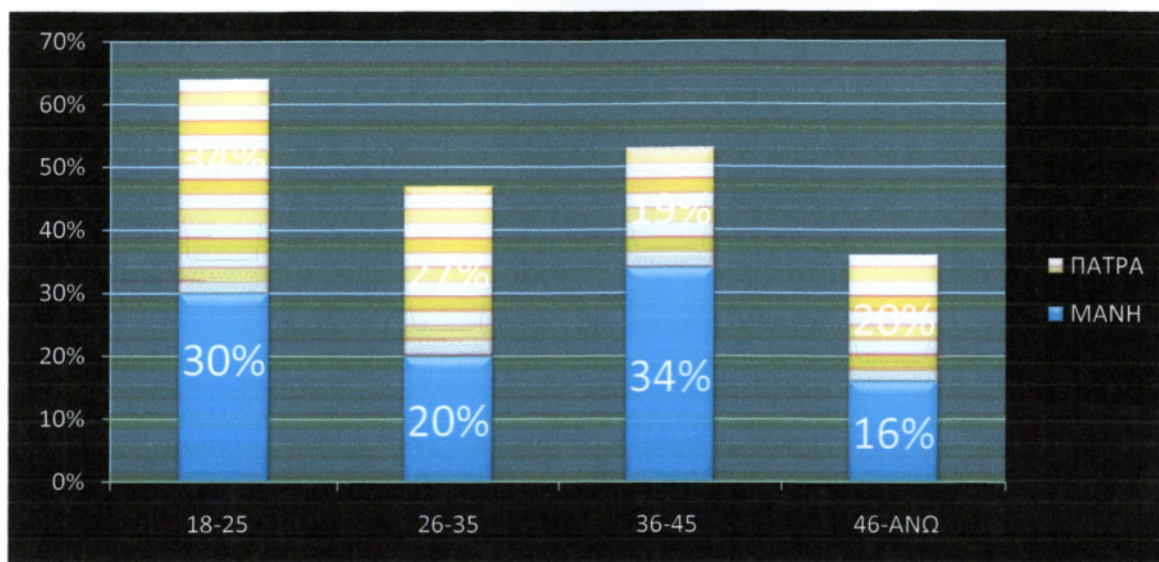
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1: ΗΛΙΚΙΑ

Ηλικία	18-25	26-35	36-45	46-ΑΝΩ	Σύνολο
Μάνη	15	10	17	8	50
Πάτρα	34	27	19	20	100
Ποσοστό Μάνης	30%	20%	34%	16%	100 %
Ποσοστό Πάτρας	34%	27%	19%	20%	100 %

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από το συνολικό δείγμα, ηλικία μεταξύ 18 – 25 έχουν οι 15 από την Μάνη και 34 από την Πάτρα, μεταξύ 26 – 35 οι 10 από την Μάνη και 27 από την Πάτρα, οι 17 από την Μάνη και 19 από την Πάτρα έχουν ηλικία μεταξύ 36 – 45 και οι υπόλοιποι 8 από την Μάνη και 20 από την Πάτρα είναι πάνω από 46. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την κατανομή του συνολικού δείγματος από την άποψη της ηλικίας.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.1: ΗΛΙΚΙΑ

Όπως παρατηρούμε από το διάγραμμα, το 30% του δείγματος της Μάνης βρίσκεται σε ηλικία 18 – 25 ενώ για την Πάτρα το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 34%. Το 20% του δείγματος της Μάνης έχει ηλικία 26 – 35 ενώ για την Πάτρα το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 27%. Το 34% του δείγματος της Μάνης βρίσκεται σε ηλικία 36 – 45, ενώ για την Πάτρα το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 19%. Τέλος, το 16% του δείγματος της Μάνης είναι πάνω από 46 ετών ενώ για την Πάτρα το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 20%.

6.1.2 Φύλο

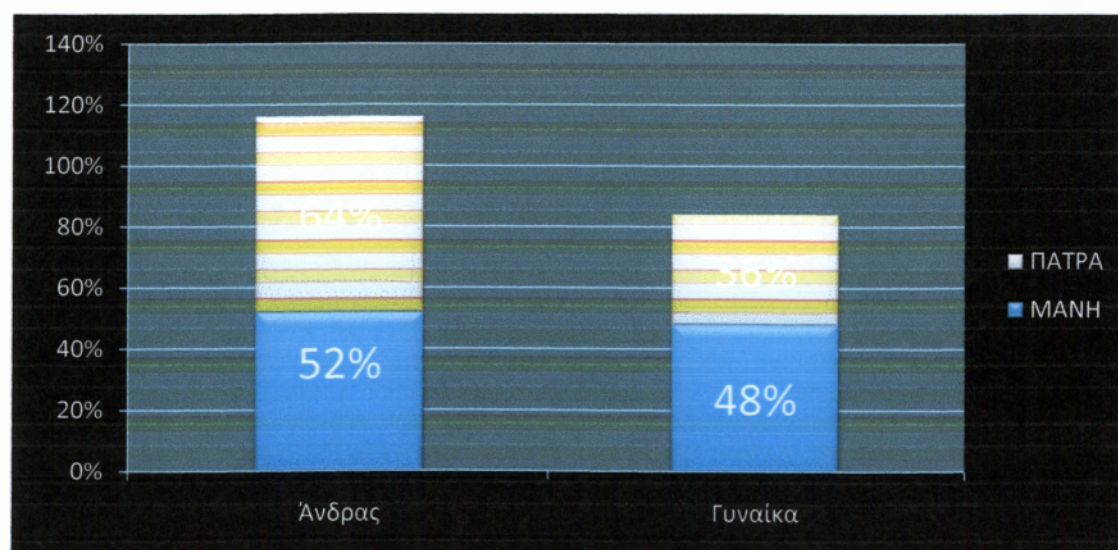
Η συσχέτιση της ποσοστιαίας συμμετοχής των ανδρών και των γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2: ΦΥΛΟ

Φύλο			Σύνολο
	Άνδρας	Γυναίκα	
Μάνη	26	24	50
Πάτρα	64	36	100
Ποσοστό Μάνης	52%	48%	100 %
Ποσοστό Πάτρας	64%	36%	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Το σύνολο του δείγματος είναι 150 άτομα, από τους οποίους οι άντρες είναι 26 από την Μάνη και 64 από την Πάτρα. Αντίστοιχα, οι γυναίκες είναι 24 από την Μάνη και 36 από την Πάτρα. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την σύνθεση του συνολικού δείγματος της έρευνας ως προς το φύλο.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.2: ΦΥΛΟ

Το σύνολο του δείγματος είναι 150 άτομα, από τους οποίους το 52% για την Μάνη και το 64% για την Πάτρα είναι άντρες, ενώ, το 48% για την Μάνη και το 36% για την Πάτρα είναι 48% γυναίκες.

6.1.3 Μορφωτικό Επίπεδο

Η συσχέτιση του μορφωτικού επιπέδου του συνόλου των ερωτηθέντων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

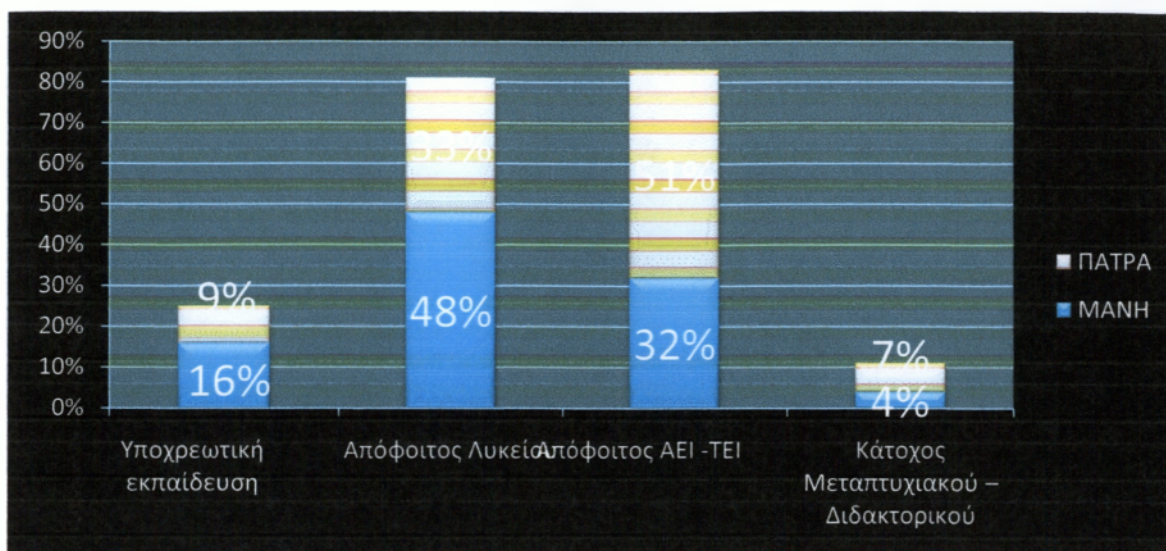
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Μορφωτικό επίπεδο					Σύνολο
	Υποχρεωτική εκπαίδευση	Απόφοιτος Λυκείου	Απόφοιτος ΑΕΙ -ΤΕΙ	Κάτοχος Μεταπτυχιακού –Διδακτορικού	
Μάνη	8	24	16	2	50
Πάτρα	9	33	51	7	100
Ποσοστό Μάνης	16%	48%	32%	4%	100%
Ποσοστό Πάτρας	9%	33%	51%	7%	100%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από το σύνολο του δείγματος, 8 άτομα από την Μάνη και 9 από την Πάτρα έχουν λάβει την υποχρεωτική εκπαίδευση, 24 άτομα από την Μάνη και 33 από την Πάτρα είναι απόφοιτοι λυκείου, 16 άτομα από την Μάνη και 51 από την Πάτρα είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ και 2 από την Μάνη και 7 από την Πάτρα είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.3: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 16% του συνολικού δείγματος από την Μάνη και το 9% από την Πάτρα έχει λάβει μόνο την υποχρεωτική εκπαίδευση, το 48% από την Μάνη και το 33% από την Πάτρα είναι απόφοιτοι λυκείου, το 32% από την Μάνη και το 51% από την Πάτρα είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ και το 4% από την Μάνη και το 7% από την Πάτρα είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος.

6.2 Παρακολούθηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων

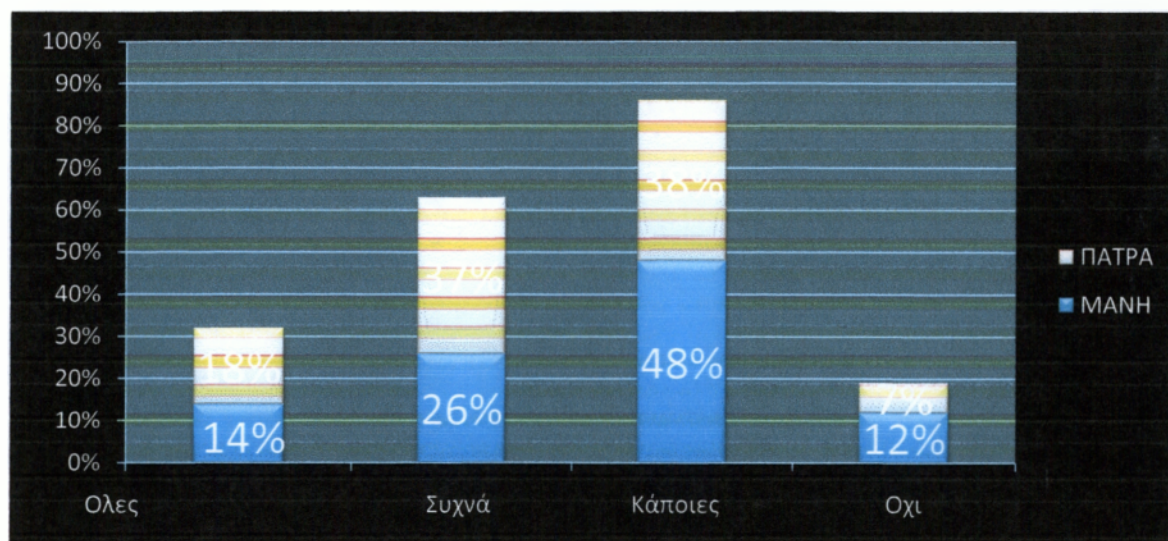
Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται η συσχέτιση των συγκριτικών αποτελεσμάτων της ερώτησης «αν οι κάτοικοι παρακολουθούν τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο δήμος».

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Παρακολουθείτε τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο δήμος σας;					Σύνολο
	Όλες	Συχνά	Κάποιες	Οχι	
Μάνη	7	13	24	6	50
Πάτρα	18	37	38	7	100
Ποσοστό Μάνης	14%	26%	48%	12%	100%
Ποσοστό Πάτρας	18%	37%	38%	7%	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Παρατηρούμε πως από το σύνολο του δείγματος, τα 7 άτομα για την Μάνη και τα 18 για την Πάτρα παρακολουθούν όλες τις εκδηλώσεις, τα 13 για την Μάνη και τα 37 για την Πάτρα τις παρακολουθούν συχνά, τα 24 άτομα για την Μάνη και τα 38 για την Πάτρα παρακολουθούν κάποιες από αυτές ενώ υπάρχουν και 6 άτομα για την Μάνη και 7 για την Πάτρα που δεν τις παρακολουθούν καθόλου.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.4: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Σύμφωνα με το διάγραμμα, το 14% του συνολικού δείγματος για την Μάνη και το 18% για την Πάτρα παρακολουθεί όλες τις εκδηλώσεις, το 26% για την Μάνη και το 37% για την Πάτρα τις παρακολουθεί συχνά, το 48% για την Μάνη και το 38% για την Πάτρα παρακολουθεί κάποιες από αυτές και το 12% για την Μάνη και το 7% για

την Πάτρα δεν τις παρακολουθεί καθόλου. Το ενθαρρυντικό είναι πως το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού δείγματος παρακολουθεί αρκετές από τις εκδηλώσεις.

6.3 ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

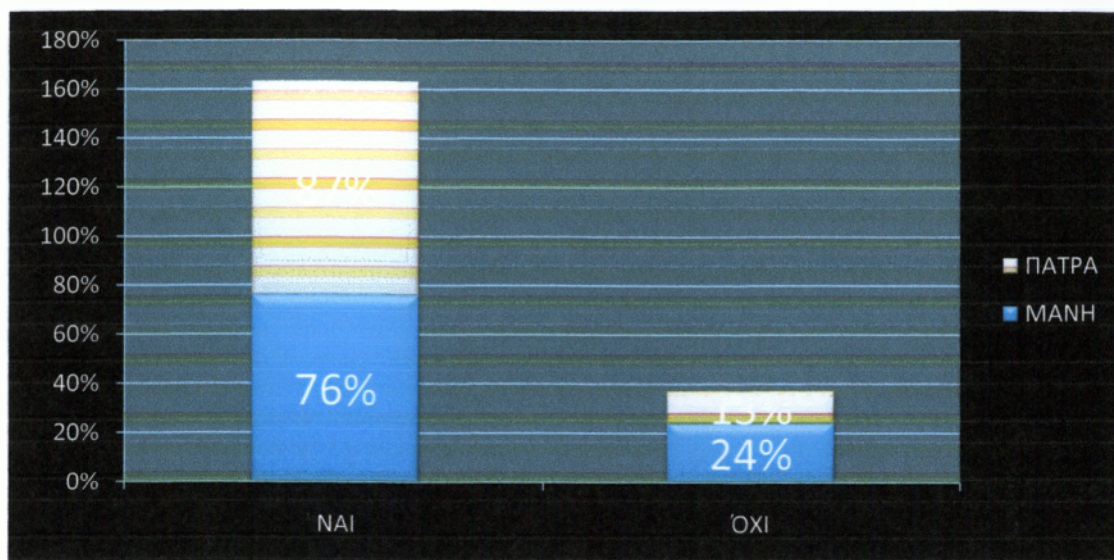
Τα παρακάτω αποτελέσματα αφορούν την ερώτηση «αν οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου».

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.5: ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Θεωρείτε ότι οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου;			Σύνολο
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Μάνη	38	12	50
Πάτρα	87	13	100
Ποσοστό Μάνης	76%	24%	100 %
Ποσοστό Πάτρας	87%	13%	100 %

Πηγή: Ιδία έρευνα

Παρατηρούμε πως οι 38 κάτοικοι από τους 50 που ερωτήθηκαν για την Μάνη και οι 87 από τους 100 που ερωτήθηκαν για την Πάτρα, θεωρούν πως οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, αλλά υπάρχουν και 12 άτομα από την Μάνη και 13 από την Πάτρα που δεν το πιστεύουν αυτό.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.5: ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Από το διάγραμμα συμπεραίνουμε πως το 76% των ερωτηθέντων για την Μάνη και το 87% για την Πάτρα, θεωρεί πως οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, αλλά υπάρχει και ένα 24% για την Μάνη και ένα 13% για την Πάτρα που δεν το πιστεύει αυτό. Το 76% και το 87% θεωρούνται αρκετά μεγάλα ποσοστά, απλά οι κάτοικοι της Πάτρας θεωρούμε ότι στηρίζουν περισσότερο τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του τόπου τους.

6.4 Παρουσία των κατοίκων στις εκδηλώσεις

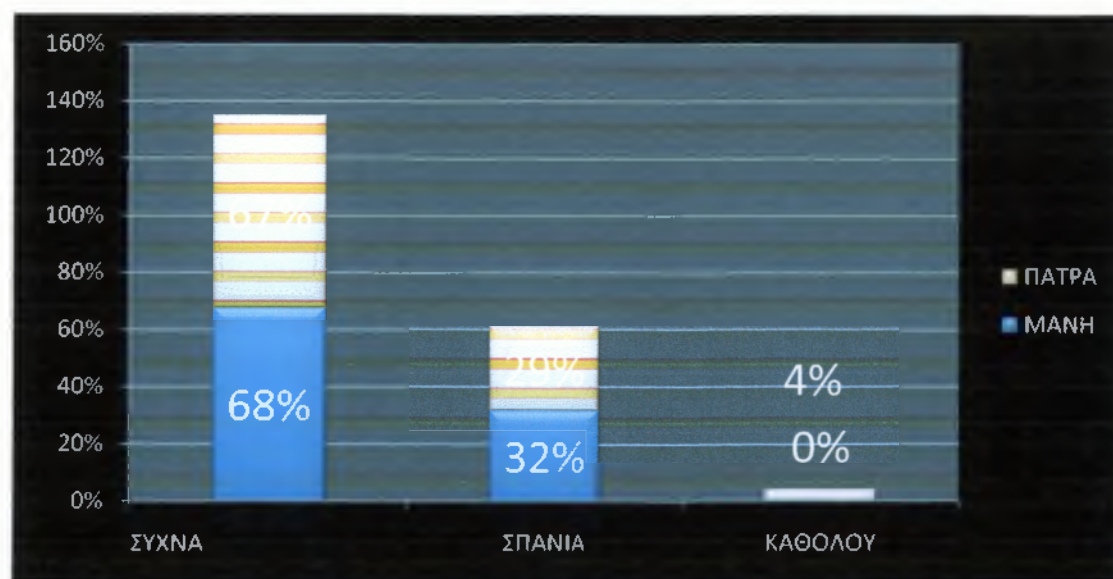
Παρακάτω παρουσιάζονται τα στοιχεία για το πόσο συχνά οι κάτοικοι δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.6: ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Οι κάτοικοι του δήμου δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις που διοργανώνονται;				Σύνολο
	ΣΥΧΝΑ	ΣΠΑΝΙΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Μάνη	34	16	0	50
Πάτρα	67	29	4	100
Ποσοστό Μάνης	68%	32%	0%	100 %
Ποσοστό Πάτρας	67%	29%	4%	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τους 50 ερωτηθέντες στην Μάνη, οι 34 δίνουν συχνά το παρόν στις εκδηλώσεις, οι 16 τις παρακολουθούν σπάνια ενώ δεν υπάρχει κανένας που δεν τις παρακολουθεί καθόλου. Ενώ από τους 100 ερωτηθέντες στην Πάτρα, οι 67 δίνουν συχνά το παρόν στις εκδηλώσεις, οι 29 τις παρακολουθούν σπάνια ενώ οι 4 δεν τις παρακολουθούν καθόλου.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.6: ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Με μεγάλη έκπληξη παρατηρούμε πως το ποσοστό των ατόμων της Μάνης που δεν δίνει το παρόν στις εκδηλώσεις είναι μηδενικό, ενώ της Πάτρας είναι μόλις 4%. Ένα

αρκετά υψηλό ποσοστό που ανέρχεται στο 68% για την Μάνη και 67% για την Πάτρα δίνει συχνά το παρόν και υπάρχει και ένα 32% για την Μάνη και ένα 29% για την Πάτρα που δίνει το παρόν στις εκδηλώσεις σπάνια. Παρατηρούμε ότι τα ποσοστά είναι σχεδόν ίδια.

6.5 Τιμή εισιτηρίου

Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για την τιμή του εισιτηρίου.

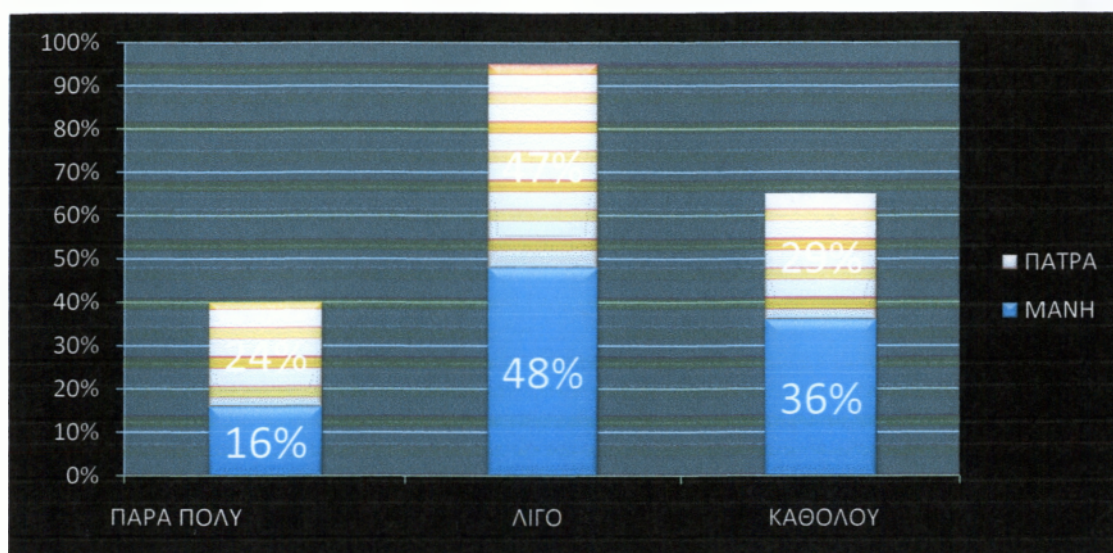
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.7: ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ

Θεωρείτε ότι το εισιτήριο για τις εκδηλώσεις του δήμου είναι ακριβό;				Σύνολο
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Μάνη	8	24	18	50
Πάτρα	24	47	29	100
Ποσοστό Μάνης	16%	48%	36%	100 %
Ποσοστό Πάτρας	24%	47%	29%	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Σύμφωνα με την ερώτηση για το αν το εισιτήριο των εκδηλώσεων του δήμου είναι ακριβό, 8 άτομα της Μάνης και 24 άτομα της Πάτρας, θεωρούν πως είναι πάρα πολύ ακριβό, 24 άτομα της Μάνης και 47 άτομα της Πάτρας το θεωρούν λίγο ακριβό και τα υπόλοιπα 18 και 29 άτομα αντίστοιχα δεν το θεωρούν καθόλου ακριβό.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.7: ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ

Από τα παραπάνω στοιχεία παρατηρούμε πως το 16% των κατοίκων της Μάνης και το 24% των κατοίκων της Πάτρας θεωρεί πως το εισιτήριο είναι *πάρα πολύ ακριβό*, το 48% των κατοίκων της Μάνης και το 47% των κατοίκων της Πάτρας το θεωρεί *λίγο ακριβό* και το υπόλοιπο 36% και 29% αντίστοιχα δεν το θεωρεί καθόλου ακριβό.

6.6 Ανταπόκριση των τουριστών στις εκδηλώσεις

Τα παρακάτω αποτελέσματα έχουν να κάνουν με την ανταπόκριση των τουριστών στις εκδηλώσεις που διοργανώνονται.

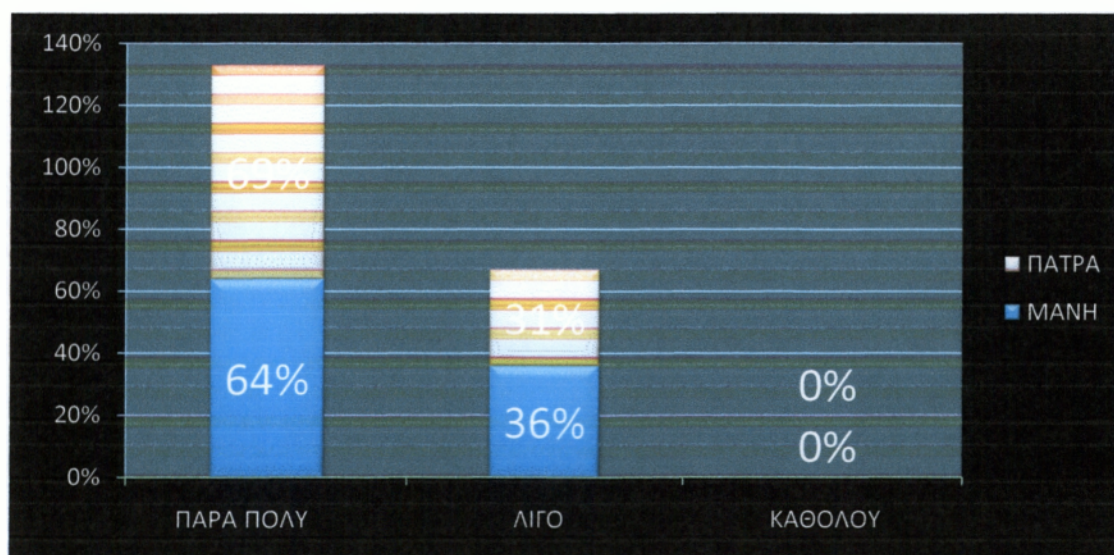

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.8: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Οι τουρίστες της περιοχής ανταποκρίνονται στις εκδηλώσεις;				Σύνολο
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Μάνη	32	18	0	50
Πάτρα	69	31	0	100
Ποσοστό Μάνης	64%	36%	0%	100%
Ποσοστό Πάτρας	69%	31%	0%	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Διαπιστώνουμε ότι 32 άτομα για την Μάνη και 69 άτομα για την Πάτρα, πιστεύουν πως οι τουρίστες ανταποκρίνονται πάρα πολύ στις εκδηλώσεις του δήμου, 18 άτομα για την Μάνη και 31 άτομα για την Πάτρα πιστεύουν πως ανταποκρίνονται λίγο και δεν υπάρχει κανένας και στις δύο περιοχές που να πιστεύει πως οι τουρίστες δεν ανταποκρίνονται.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.8: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Σύμφωνα με το διάγραμμα για την ανταπόκριση των τουριστών, το 64% των κατοίκων της Μάνης και το 69% των κατοίκων της Πάτρας πιστεύει πως οι τουρίστες

ανταποκρίνονται πάρα πολύ στις εκδηλώσεις του δήμου, το 36% των κατοίκων της Μάνης και το 31% των κατοίκων της Πάτρας πιστεύει πως ανταποκρίνονται λίγο και δεν υπάρχει κανένας που να πιστεύει πως οι τουρίστες δεν ανταποκρίνονται. Και σε αυτή την ερώτηση, οι απόψεις των κατοίκων των δύο περιοχών συμπίπτουν.

6.7 Ο λόγος επίσκεψης των τουριστών

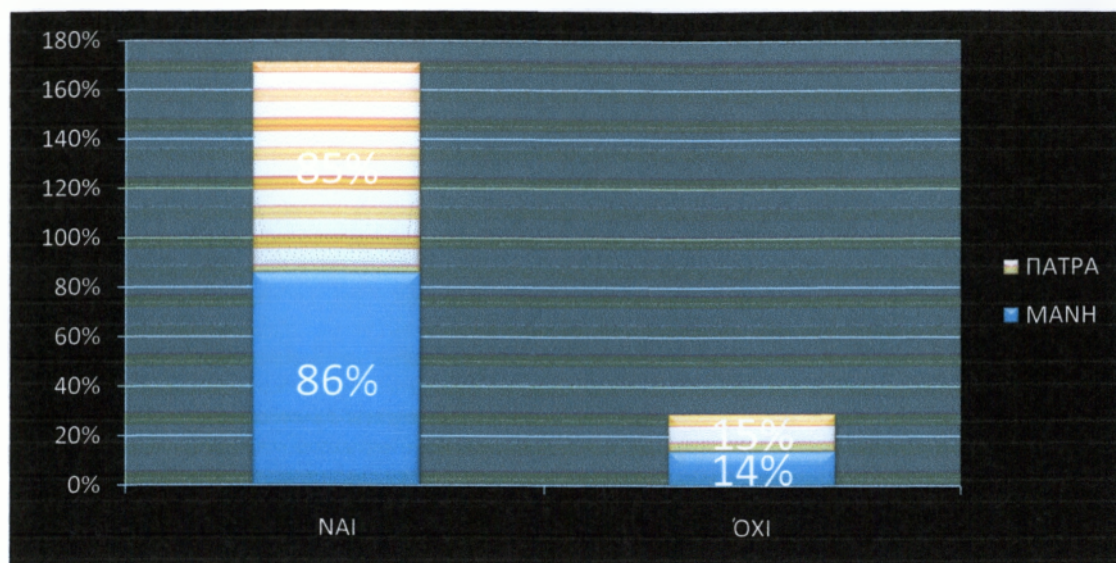
Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ερώτησης για το «αν ο πολιτισμός του τόπου και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο τον επισκέπτονται οι τουρίστες».

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.9: ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Ο πολιτισμός του τόπου και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο τον επισκέπτονται οι τουρίστες;			Σύνολο
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Μάνη	43	7	50
Πάτρα	85	15	100
Ποσοστό Μάνης	86%	14%	100 %
Ποσοστό Πάτρας	85%	15%	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Παρατηρούμε πως οι 43 ερωτηθέντες από τους 50 κατοίκους της Μάνης και 85 ερωτηθέντες από τους 100 κατοίκους της Πάτρας, πιστεύουν πως ένας βασικός λόγος για τον οποίο επισκέπτονται οι τουρίστες τον τόπο τους είναι ο πολιτισμός και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του, ενώ υπάρχουν 7 και 15 άτομα αντίστοιχα που δεν το πιστεύουν αυτό.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.9: ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Το παραπάνω διάγραμμα δείχνει πως το 86% των ερωτηθέντων από την Μάνη και το 85% των ερωτηθέντων από την Πάτρα, πιστεύει πως ένας βασικός λόγος για τον οποίο επισκέπτονται οι τουρίστες τον τόπο τους είναι ο πολιτισμός και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του, ενώ υπάρχει και ένα 14% και 15% αντίστοιχα που δεν το πιστεύει αυτό. Αυτό το μεγάλο ποσοστό θετικής απάντησης, σημαίνει πως οι κάτοικοι και των δύο περιοχών πιστεύουν στον τόπο τους.

6.8 Ενέργειες τοπικών αρχών

Παρακάτω παρουσιάζονται τα στοιχεία για το αν οι κάτοικοι θεωρούν πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους.

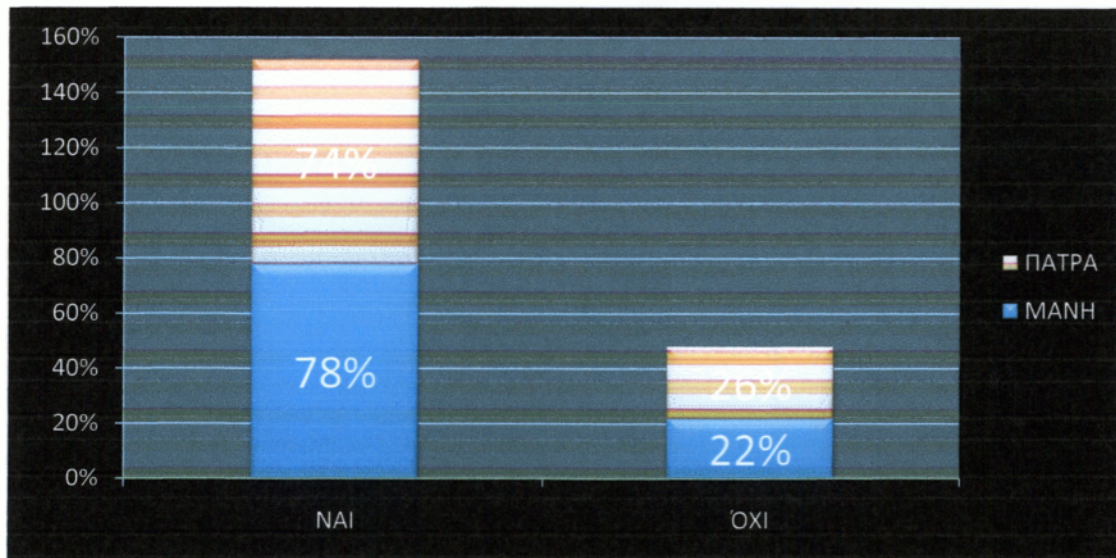

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.10: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Θεωρείτε ότι οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου;			Σύνολο
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Μάνη	39	11	50
Πάτρα	74	26	100
Ποσοστό Μάνης	78%	22%	100 %
Ποσοστό Πάτρας	74%	26%	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Οι 39 κάτοικοι της Μάνης από τους 50 και οι 74 κάτοικοι της Πάτρας από τους 100 που ερωτήθηκαν πιστεύουν πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους και οι υπόλοιποι 11 και 26 κάτοικοι αντίστοιχα δεν το πιστεύουν.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.10: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Παρατηρούμε πως το 78% των ερωτηθέντων από την Μάνη και το 74% των ερωτηθέντων από την Πάτρα, πιστεύει πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους και το υπόλοιπο 22% για την Μάνη και

το 26% για την Πάτρα, πιστεύει πως οι τοπικές αρχές έχουν κάνει ότι μπορούσαν για την προβολή του.

6.9 Ενέργειες για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς

Παρακάτω παρουσιάζονται μερικές ενέργειες που θα βοηθούσαν στην καλύτερη ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.11: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Τι από τα παρακάτω πιστεύετε ότι θα βοηθούσε στην καλύτερη ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου;	Μάνη	Πάτρα	Ποσοστό	Ποσοστό
Δημιουργία νέου μουσείου	5	7	10%	7%
Περισσότερες εκδηλώσεις	12	34	24%	34%
Καλύτερη διαφήμιση	24	52	48%	52%
Διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και η διάδοσή τους	9	7	18%	7%
Σύνολο	50	100	100 %	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι 5 άτομα από την Μάνη και 7 άτομα από την Πάτρα, πιστεύουν πως η δημιουργία νέου μουσείου θα βοηθούσε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, 12 άτομα από την Μάνη και 34 άτομα από την Πάτρα, πως θα βοηθούσαν περισσότερες εκδηλώσεις, 24 άτομα από την Μάνη και 52 άτομα από την Πάτρα, πιστεύουν στην καλύτερη διαφήμιση και οι υπόλοιποι 9

και 7 κάτοικοι αντίστοιχα, πιστεύουν στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και στη διάδοσή τους.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.11: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Σύμφωνα με το διάγραμμα, το 10% των κατοίκων της Μάνης και το 7% των κατοίκων της Πάτρας, πιστεύει πως η δημιουργία νέου μουσείου θα βοηθούσε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, το 24% των κατοίκων της Μάνης και το 34% των κατοίκων της Πάτρας, πως θα βοηθούσαν περισσότερες εκδηλώσεις, το 48% των κατοίκων της Μάνης και το 52% των κατοίκων της Πάτρας, πιστεύει στην καλύτερη διαφήμιση και το υπόλοιπο 18% και 7% των κατοίκων αντίστοιχα, πιστεύει στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και στη διάδοσή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7.1 Συμπεράσματα για την Μάνη

Παρακάτω παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή της Μάνης:

- ✓ Το 30% του δείγματος βρίσκεται σε ηλικία 18 – 25 και το 20% σε ηλικία 26 – 35. Το 34% βρίσκεται σε ηλικία 36 – 45, ενώ το υπόλοιπο 16% είναι πάνω από 46 ετών.
- ✓ Το σύνολο του δείγματος είναι 50 άτομα, από τους οποίους το 52% είναι άντρες και το 48% γυναίκες.
- ✓ Το 16% του δείγματος έχει υποχρεωτική εκπαίδευση, το 48% είναι απόφοιτοι λυκείου, το 32% είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ και το υπόλοιπο 4% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού.
- ✓ Το 14% του δείγματος παρακολουθεί όλες τις εκδηλώσεις, το 26% τις παρακολουθεί συχνά, το 48% κάποιες από αυτές και το 12% δεν τις παρακολουθεί καθόλου. Το ενθαρρυντικό είναι πως το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος παρακολουθεί αρκετές από τις εκδηλώσεις.
- ✓ Το 76% των ερωτηθέντων, θεωρεί πως οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, αλλά υπάρχει και ένα 24% που δεν το πιστεύει αυτό. Το 76% θεωρείται αρκετά μεγάλο ποσοστό, απλά θα περίμενε κανείς οι κάτοικοι να στηρίζουν περισσότερο τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του τόπου τους.

- ✓ Με μεγάλη έκπληξη παρατηρούμε πως το ποσοστό των ατόμων που δεν δίνει το παρόν στις εκδηλώσεις είναι μηδενικό. Ένα αρκετά υψηλό ποσοστό που ανέρχεται στο 68% δίνει συχνά το παρόν και υπάρχει και ένα 32% που δίνει το παρόν στις εκδηλώσεις σπάνια.
- ✓ Το 16% θεωρεί πως το εισιτήριο είναι πάρα πολύ ακριβό, το 48% το θεωρεί λίγο ακριβό και το υπόλοιπο 36% δεν το θεωρεί καθόλου ακριβό.
- ✓ Σύμφωνα με την ερώτηση για την ανταπόκριση των τουριστών, το 64% πιστεύει πως οι τουρίστες ανταποκρίνονται πάρα πολύ στις εκδηλώσεις του δήμου, το 36% πιστεύει πως ανταποκρίνονται λίγο και δεν υπάρχει κανένας που να πιστεύει πως οι τουρίστες δεν ανταποκρίνονται.
- ✓ Το 86% των ερωτηθέντων πιστεύει πως ένας βασικός λόγος για τον οποίο επισκέπτονται οι τουρίστες τον τόπο τους είναι ο πολιτισμός και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του, ενώ υπάρχει και ένα 14% που δεν το πιστεύει αυτό. Αυτό το μεγάλο ποσοστό θετικής απάντησης, σημαίνει πως οι κάτοικοι πιστεύουν στον τόπο τους.
- ✓ Το 78% των ερωτηθέντων πιστεύει πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους και το υπόλοιπο 22% πιστεύει πως οι τοπικές αρχές έχουν κάνει ότι μπορούσαν για την προβολή του.
- ✓ Το 10% των ατόμων πιστεύει πως η δημιουργία νέου μουσείου θα βοηθούσε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, το 24% πως θα βοηθούσαν περισσότερες εκδηλώσεις, το 48% πιστεύει στην καλύτερη διαφήμιση και το υπόλοιπο 18% στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και στη διάδοσή τους.

7.2 Συμπεράσματα για την Πάτρα

Παρακάτω παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή της Πάτρας:

- ✓ Το 34% του δείγματος βρίσκεται σε ηλικία 18 – 25 και το 27% σε ηλικία 26 – 35. Το 19% βρίσκεται σε ηλικία 36 – 45, ενώ το υπόλοιπο 20% είναι πάνω από 46 ετών.
- ✓ Το σύνολο του δείγματος είναι 100 άτομα, από τους οποίους το 64% είναι άντρες και το 36% γυναίκες.
- ✓ Το 9% του δείγματος έχει υποχρεωτική εκπαίδευση, το 33% είναι απόφοιτοι λυκείου, το 51% είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ και το υπόλοιπο 7% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού.
- ✓ Το 18% του δείγματος παρακολουθεί όλες τις εκδηλώσεις, το 37% τις παρακολουθεί συχνά, το 38% κάποιες από αυτές και το 7% δεν τις παρακολουθεί καθόλου. Το ενθαρρυντικό είναι πως το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος παρακολουθεί αρκετές από τις εκδηλώσεις.
- ✓ Το 87% των ερωτηθέντων, θεωρεί πως οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, αλλά υπάρχει και ένα 13% που δεν το πιστεύει αυτό.
- ✓ Με μεγάλη έκπληξη παρατηρούμε πως το ποσοστό των ατόμων που δεν δίνει το παρόν στις εκδηλώσεις είναι μόλις 4%. Ένα αρκετά υψηλό ποσοστό που ανέρχεται στο 67% δίνει συχνά το παρόν και υπάρχει και ένα 29% που δίνει το παρόν στις εκδηλώσεις σπάνια.
- ✓ Το 24% θεωρεί πως το εισιτήριο είναι πάρα πολύ ακριβό, το 47% το θεωρεί λίγο ακριβό και το υπόλοιπο 29% δεν το θεωρεί καθόλου ακριβό.

- ✓ Στην ερώτηση για την ανταπόκριση των τουριστών, το 69% πιστεύει πως οι τουρίστες ανταποκρίνονται πάρα πολύ στις εκδηλώσεις του δήμου, το 31% πιστεύει πως ανταποκρίνονται λίγο και δεν υπάρχει κανένας που να πιστεύει πως οι τουρίστες δεν ανταποκρίνονται.

- ✓ Το 85% των ερωτηθέντων πιστεύει πως ένας βασικός λόγος για τον οποίο επισκέπτονται οι τουρίστες τον τόπο τους είναι ο πολιτισμός και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του, ενώ υπάρχει και ένα 15% που δεν το πιστεύει αυτό. Αυτό το μεγάλο ποσοστό θετικής απάντησης, σημαίνει πως οι κάτοικοι πιστεύουν στον τόπο τους.

- ✓ Το 74% των ερωτηθέντων πιστεύει πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους και το υπόλοιπο 26% πιστεύει πως οι τοπικές αρχές έχουν κάνει ότι μπορούσαν για την προβολή του.

- ✓ Το 7% των ατόμων πιστεύει πως η δημιουργία νέου μουσείου θα βοηθούσε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, το 34% πως θα βοηθούσαν περισσότερες εκδηλώσεις, το 52% πιστεύει στην καλύτερη διαφήμιση και το υπόλοιπο 7% στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και στη διάδοσή τους.

7.3 Συγκριτικά Συμπεράσματα

Παρακάτω παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την σύγκριση των αποτελεσμάτων της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στις περιοχές της Μάνης και της Πάτρας:

- ✓ Το 30% του δείγματος της Μάνης βρίσκεται σε ηλικία 18 – 25 ενώ για την Πάτρα το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 34%. Το 20% του δείγματος της Μάνης έχει ηλικία 26 – 35 ενώ για την Πάτρα το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 27%. Το 34% του δείγματος της Μάνης βρίσκεται σε ηλικία 36 – 45, ενώ για την Πάτρα το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 19%. Τέλος, το 16% του δείγματος της Μάνης είναι πάνω από 46 ετών ενώ για την Πάτρα το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 20%.
- ✓ Από το σύνολο του δείγματος, το 52% για την Μάνη και το 64% για την Πάτρα είναι άντρες, ενώ, το 48% για την Μάνη και το 36% για την Πάτρα είναι 48% γυναίκες.
- ✓ Το 16% του συνολικού δείγματος από την Μάνη και το 9% από την Πάτρα έχει λάβει μόνο την υποχρεωτική εκπαίδευση, το 48% από την Μάνη και το 33% από την Πάτρα είναι απόφοιτοι λυκείου, το 32% από την Μάνη και το 51% από την Πάτρα είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ και το 4% από την Μάνη και το 7% από την Πάτρα είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος.
- ✓ Από το συνολικό δείγμα, το 14% για την Μάνη και το 18% για την Πάτρα παρακολουθεί όλες τις εκδηλώσεις, το 26% για την Μάνη και το 37% για την Πάτρα τις παρακολουθεί συχνά, το 48% για την Μάνη και το 38% για την Πάτρα παρακολουθεί κάποιες από αυτές και το 12% για την Μάνη και το 7% για την Πάτρα δεν τις παρακολουθεί καθόλου. Το ενθαρρυντικό είναι πως το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού δείγματος παρακολουθεί αρκετές από τις εκδηλώσεις.

- ✓ Το 76% των ερωτηθέντων για την Μάνη και το 87% για την Πάτρα, θεωρεί πως οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, αλλά υπάρχει και ένα 24% για την Μάνη και ένα 13% για την Πάτρα που δεν το πιστεύει αυτό. Το 76% και το 87% θεωρούνται αρκετά μεγάλα ποσοστά, απλά οι κάτοικοι της Πάτρας θεωρούμε ότι στηρίζουν περισσότερο τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του τόπου τους.
- ✓ Με μεγάλη έκπληξη παρατηρούμε πως το ποσοστό των ατόμων της Μάνης που δεν δίνει το παρόν στις εκδηλώσεις είναι μηδενικό, ενώ της Πάτρας είναι μόλις 4%. Ένα αρκετά υψηλό ποσοστό που ανέρχεται στο 68% για την Μάνη και 67% για την Πάτρα δίνει συχνά το παρόν και υπάρχει και ένα 32% για την Μάνη και ένα 29% για την Πάτρα που δίνει το παρόν στις εκδηλώσεις σπάνια. Παρατηρούμε ότι τα ποσοστά είναι σχεδόν ίδια.
- ✓ Το 16% των κατοίκων της Μάνης και το 24% των κατοίκων της Πάτρας θεωρεί πως το εισιτήριο είναι πάρα πολύ ακριβό, το 48% των κατοίκων της Μάνης και το 47% των κατοίκων της Πάτρας το θεωρεί λίγο ακριβό και το υπόλοιπο 36% και 29% αντίστοιχα δεν το θεωρεί καθόλου ακριβό.
- ✓ Σύμφωνα με την ερώτηση για την ανταπόκριση των τουριστών, το 64% των κατοίκων της Μάνης και το 69% των κατοίκων της Πάτρας πιστεύει πως οι τουρίστες ανταποκρίνονται πάρα πολύ στις εκδηλώσεις του δήμου, το 36% των κατοίκων της Μάνης και το 31% των κατοίκων της Πάτρας πιστεύει πως ανταποκρίνονται λίγο και δεν υπάρχει κανένας που να πιστεύει πως οι τουρίστες δεν ανταποκρίνονται. Και σε αυτή την ερώτηση, οι απόψεις των κατοίκων των δύο περιοχών συμπίπτουν.
- ✓ Το 86% των ερωτηθέντων από την Μάνη και το 85% των ερωτηθέντων από την Πάτρα, πιστεύει πως ένας βασικός λόγος για τον οποίο επισκέπτονται οι τουρίστες τον τόπο τους είναι ο πολιτισμός και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του, ενώ υπάρχει και ένα 14% και 15% αντίστοιχα που δεν το πιστεύει αυτό. Αυτό το μεγάλο ποσοστό θετικής απάντησης, σημαίνει πως οι κάτοικοι και των δύο περιοχών πιστεύουν στον τόπο τους.

- ✓ Το 78% των ερωτηθέντων από την Μάνη και το 74% των ερωτηθέντων από την Πάτρα, πιστεύει πως οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου τους και το υπόλοιπο 22% για την Μάνη και το 26% για την Πάτρα, πιστεύει πως οι τοπικές αρχές έχουν κάνει ότι μπορούσαν για την προβολή του.

- ✓ Το 10% των κατοίκων της Μάνης και το 7% των κατοίκων της Πάτρας, πιστεύει πως η δημιουργία νέου μουσείου θα βοηθούσε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, το 24% των κατοίκων της Μάνης και το 34% των κατοίκων της Πάτρας, πως θα βοηθούσαν περισσότερες εκδηλώσεις, το 48% των κατοίκων της Μάνης και το 52% των κατοίκων της Πάτρας, πιστεύει στην καλύτερη διαφήμιση και το υπόλοιπο 18% και 7% των κατοίκων αντίστοιχα, πιστεύει στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και στη διάδοσή τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

---

1. **Βώρος, Κ., (2001), «Για την πολύπαθη έννοια του Πολιτισμού»,** αναρτήθηκε στο: www.voros.gr
2. **Θωμόπουλου, Στ.Ν., (1952), «Ιστορία της πόλεως των Πατρών από αρχαιολογικών χρόνων μέχρι το 1821»,** β' έκδοση, επιμέλεια Τριανταφύλλου Ν.Κ., Αχαϊκές Εκδόσεις, Πάτρα.
3. **Ζορμπά, Μ., (1997), «Σε τι χρειάζεται η πολιτιστική πολιτική;»,** *Εφημερίδα «Το Βήμα»,* 11 Μαΐου.
4. **Κουτσιλιέρης, Α.Γ., (1966), «Ιστορία της Μάνης»,** εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα.
5. **Σαΐτας, Γ., (1992), «Μάνη»,** εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα.
6. **Υπουργείο Εξωτερικών, (2010), «Πολιτισμός: Στόχοι – Προτεραιότητες»,** Η Ελλάδα στον Κόσμο, αναρτήθηκε στο <http://www.mfa.gr/www.mfa.gr/el-GR/Policy/Multilateral+Diplomacy/Culture/TargetsPriorities/>
7. <http://www.culture.gr>
8. <http://www.depap.gr>
9. <http://www.dipethepatras.gr>
10. <http://www.odeiopatras.gr>
11. <http://www.e-patras.gr>
12. <http://www.mfa.gr>

13. <http://www.golden-greece.gr/places/peloponnisos/lakonia/mani/map.html>

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

---

1) Ηλικία:

18-25

26-35

36-45

46-ΑΝΩ

2) Φύλλο

Άνδρας

Γυναίκα

3) Μορφωτικό επίπεδο:

Υποχρεωτική εκπαίδευση

Απόφοιτος Λυκείου

Απόφοιτος ΑΕΙ -ΤΕΙ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού –Διδακτορικού

4) Παρακολουθείτε τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο δήμος σας;

ΟΛΕΣ

ΣΥΧΝΑ

ΚΑΠΟΙΕΣ

ΟΧΙ

5) Θεωρείτε ότι οι εκδηλώσεις αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

6) Οι κάτοικοι του δήμου δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις που διοργανώνονται;

ΣΥΧΝΑ

ΣΠΑΝΙΑ

ΚΑΘΟΛΟΥ

7) Θεωρείτε ότι το εισιτήριο για τις εκδηλώσεις του δήμου είναι ακριβό;

ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ

ΛΙΓΟ

ΚΑΘΟΛΟΥ

8) Οι τουρίστες της περιοχής ανταποκρίνονται στις εκδηλώσεις;

ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ

ΛΙΓΟ

ΚΑΘΟΛΟΥ

9) Ο πολιτισμός του τόπου και οι εκδηλώσεις για την ανάδειξή του είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο τον επισκέπτονται οι τουρίστες;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

10) Θεωρείτε ότι οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν περισσότερα για την προβολή του τόπου;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

11) Τι από τα παρακάτω πιστεύετε ότι θα βοηθούσε στην καλύτερη ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου;

1. Δημιουργία νέου μουσείου

2. Περισσότερες εκδηλώσεις

3. Καλύτερη διαφήμιση

4. Διατήρηση των ηθών και των εθίμων από τους κατοίκους και η διάδοσή τους

Ευχαριστούμε πολύ!!!